

A Black woman with her hair in a bun, wearing a vibrant floral-patterned shirt, stands in a field of tall grass. She is smiling and holding a plant stem up towards the sky. The background is a soft-focus field of grass with a warm, golden sunset glow. A rainbow gradient bar runs horizontally across the top of the image, behind the word 'GROEN'.

GROEN

Verkiezingsprogramma

PAGINA 4 - 5

inleiding

PAGINA 6 - 31

eerlijk klimaatbeleid

PAGINA 32 - 63

warne samenleving

PAGINA 64 - 85

democratie en mensenrechten

VERKIEZINGSDRUKWERK - V.U. Jeremie Vaneeckout - Van Orleystraat 5-11 - 1000 Brussel. Deze flyer is informatief drukwerk en valt dus niet onder de regels van reclaimedrukwerk. Hier wordt waterloos gedrukt. Zo vermijden we een energieverslindende droogoven, sparen we liters water uit en werken de drukkers in een gezonde werkomgeving. Niets in deze uitgave mag worden vermenigvuldigd of openbaar gemaakt zonder toestemming van de uitgever.

Dag kiezer!

Er staat veel op het spel. Aan het einde van 2024 kan alles anders zijn. En één ding is heel duidelijk: enkel met Groen zal die verandering ook eerlijk zijn. Eerlijk klimaatbeleid dat iedereen meeneemt, goede betaalbare zorg en eerlijke kansen voor iedereen: voor ons is dát de inzet van de volgende verkiezingen.

Want terwijl jouw bushalte verdwijnt, krijgen privéjets vandaag wel subsidies. Dat is niet eerlijk. Het is niet eerlijk dat de grootste vervuilers gewoon hun gang mogen gaan, terwijl jij de prijs betaalt. Dat je maanden moet wachten op psychologische hulp. Dat jij meer belastingen betaalt op je loon, dan extreemrijken op hun miljoenenkapitaal. Dat je je leven lang werkt en toch amper een rusthuis kan betalen.

Leg jij je daarbij neer? Of kies je voor beter?

Enkel met Groen is er de durf, daadkracht en samenwerking om die grote uitdagingen écht aan te pakken.

En enkel met jou maken we dat ook waar. Enkel met jouw stem kunnen we onze toekomst vastpakken. Voor jouw gezondheid en die van onze kinderen en kleinkinderen.

Ga je mee de strijd aan? Stem Groen op 9 juni.

Warme groeten,
Petra, Nadia, Jeremie

Eerlijk klimaatbeleid

Het komende decennium is onze laatste kans om de opwarming van de aarde tot 1.5°C te beperken. Dat maakt van eerlijk klimaatbeleid de inzet van deze verkiezingen. Klimaatjongeren en wetenschappers waarschuwen al tientallen jaren voor de gevolgen van een steeds warmere planeet. Vandaag zijn die gevolgen zichtbaar en voelbaar. Meer dan ooit is duidelijk: onze gezondheid hangt af van die van de planeet.

Er zijn zo veel kansen om het tij te keren, en wij willen die grijpen. Om de planeet te redden. Om onze samenleving eerlijker te maken.

Om het leven beter, aangenamer en gezonder te maken. Met eerlijk klimaatbeleid dat iedereen meeneemt.

Eerlijk klimaatbeleid, dat is je nooit meer zorgen maken over je energierekening. Want je leeft in een goed geïsoleerde woning met zonnepanelen op je dak. Dat is iedere dag vlot en duurzaam op school of op je werk raken. Dat is naar de winkel gaan en lokale, duurzame en kwaliteitsvolle producten vinden, gemakkelijk en goedkoop. Dat is kleren en apparaten kopen, wétende dat ze lang zullen meegaan. Wetende dat ze een nieuw leven krijgen wanneer je ze niet meer nodig hebt.

Eerlijk klimaatbeleid, dat is ook de ongelijkheid aanpakken. Want de 10% rijkste Belgische gezinnen stoten maar liefst 10 keer zo veel uit als de 10% armste gezinnen. En wie moeilijk rondkomt, voelt de impact van de klimaatcrisis het eerst en het hardst.

Eerlijk klimaatbeleid, dat betekent dat we de inspanningen vragen waar ze écht het verschil maken. Niet bij gewone mensen, maar bij de grootste vervuilers, die vandaag verantwoordelijk zijn voor 71% van de wereldwijde CO2 uitstoot.

De uitstoot van broeikasgassen in België komt voornamelijk van onze industrie, transport, landbouw en verwarming van onze gebouwen.

Onze voorstellen zetten een duurzame, rechtvaardige transitie in die sectoren in.

Zo bouwen we aan een veerkrachtige, groene economie waar iedereen van meeprofiteert. Dát zijn krachtige maatregelen die jouw leven gemakkelijker maken, onze samenleving eerlijker maken en tegelijk het verschil maken voor onze natuur en ons klimaat.

Met dit programma voor eerlijk klimaatbeleid halen we de klimaatdoelstellingen, zonder iemand achter te laten. En dat kan enkel met politieke moed, lef en daadkracht. Dat kan enkel met Groen.

Circulaire economie

Als het aan Groen ligt, wordt België een wereldwijde voortrekkers van de circulaire economie. Dat betekent dat we producten langer in gebruik houden, dat we minder materialen verspillen en de afvalberg beperken. Zo verkleinen we de impact op de planeet.

Een circulaire economie zorgt voor economische bloei. Want circulariteit betekent op termijn grote kostenbesparingen en efficiëntiewinsten voor de industrie. Het levert ook goeie, groene jobs op in België en het maakt ons minder afhankelijk van de import van grondstoffen uit andere landen.

In een circulaire economie worden producten niet gemaakt om kapot te gaan, maar om langer mee te gaan. Wat je koopt, kan gemakkelijk hersteld of opnieuw gebruikt worden. In de federale regering hebben we ervoor gezorgd dat er een reparatiescore komt, waarmee je in één oogopslag ziet hoe gemakkelijk een product te repareren is.

We helpen bedrijven om hun diensten en producten zonder verspilling en vervuiling aan te bieden, zodat het normaal wordt om circulair te maken, gebruiken en hergebruiken. Zo maken we van de ecologische keuze de meest logische en goedkope keuze.

Groen wil:

- // dat producten zo gemaakt worden dat ze lang meegaan en je ze gemakkelijk kan herstellen, hergebruiken en recyclen.
- // circulair productontwerp bevorderen, wat betekent dat producten ontworpen worden met het oog op hergebruik, recyclage en minimalisering van afval
- // fabrikanten en economische spelers die de nieuwe Europese normen voor circulair productontwerp toepassen, steunen in ons economisch en onderzoeksbeleid
- // de btw op herstellingen verlagen
- // een directe korting aan de kassa voor klanten die iets laten herstellen.
- // het recht op repareren realiseren, bijvoorbeeld door de reparatiescore uit te breiden naar alle producten. Zo zie je in één oogopslag of iets gemakkelijk te herstellen is
- // een nieuw Europees kader voor grondstofbeheer, met bindende doelstellingen op midden- en lange termijn. Zo zorgen we dat we niet meer grondstoffen verbruiken dan de planeet aankan

Dierenrechten

Dieren verdienen zorg, respect en een waardig leven. We willen betere wetgeving om dieren te beschermen, en beleid dat dieren als intelligente, voelende wezens beschouwt.

Dankzij Groen heeft de Senaat besloten dat dieren opgenomen kunnen worden in de Grondwet. Maar we zijn er nog niet. Het voorstel moet namelijk ook nog door de Kamer goedgekeurd worden.

Dieren rechten geven is niet genoeg. In de beleidskeuzes die we maken, houden we rekening met het welzijn van dieren. Of dat nu in de landbouw, de economie of de cultuursector is. En ook de dieren die bij mensen thuis leven, verdienen goede bescherming.

Groen wil:

- // de rechten van dieren volwaardig verankeren in onze Grondwet. Het Grondwettelijk hof moet nieuwe wetten, decreten en ordonnanties daar steeds aan kunnen aftoetsen
- // bedreigde diersoorten in binnen- en buitenland beter beschermen, door de leefomgeving van dieren te respecteren, door in natuurherstel te investeren en in beschermingsprogramma's
- // dieren in de veehouderij bewegingsruimte en een waardig leven geven. We verbieden kooikippen, eendagskuikens, te kleine hokken en verminkende ingrepen
- // geen onnodige proeven op dieren meer toelaten
- // proefdieren in medische laboratoria afbouwen met minstens 10% per jaar
- // een dierenwelzijnslabel voor alle landbouwdieren, zoals het Nederlands Beter Leven keurmerk
- // meer ecoducten en paddentunnels aanleggen
- // fors investeren in dierenasielen
- // het verbod op wilde dieren in circussen, tentoonstellingen en wedstrijden handhaven en het welzijn van andere dieren in die context goed beschermen
- // dat dierenrechtenverenigingen naar de rechter kunnen stappen om dierenmishandeling te stoppen, zonder dat ze een "persoonlijk belang" in de zaak moeten aantonen
- // de reclame voor de verkoop van dieren via (sociale) media strikt aan banden leggen

Economie

De omslag naar een groene en vernieuwende economie is in volle gang. Nu is het moment om ervoor te zorgen dat de voordelen en winsten van die omslag voor iedereen zijn en dat die hand in hand gaan met een beter welzijn van mensen.

Met een toekomstgericht beleid stimuleren we groen ondernemerschap en een levendige lokale economie. Want waar het geld naartoe stroomt, daar bloeit de economie. In de federale regering zorgden we daarom voor gerichtere steun voor investeringen in vergroening. Dit betekende een grote ruggeleuning voor een groenere economie.

De omslag naar een duurzame economie kunnen we alleen samen maken: met werkgevers, werknemers en het brede middenveld. We geven iedereen een stem en laten niemand achter. In die omslag is de overheid een betrouwbare partner, die voor een eerlijk speelveld zorgt, duidelijke doelstellingen uitzet, eerlijke afspraken maakt en zich daar ook aan houdt.

Groen wil:

- /// Duurzaam ondernemen stimuleren, met investeringsbeleid en fiscaal beleid dat kansen geeft aan start-ups en lokale ondernemingen die belangrijk zijn voor de klimaattransitie
- /// fors investeren in onderzoek en innovatie en overheidsgeld gericht inzetten op de grote maatschappelijke en ecologische uitdagingen van onze tijd
- /// voldoende begeleiding en ondersteuning voor bedrijven die willen verduurzamen
- /// fossiele subsidies afbouwen en klimaatsubsidies inzetten als hefboom om grote bedrijven klimaatneutraal te maken. Daar zitten de echte klimaatwinsten
- /// voorkomen dat grote, multinationale bedrijven uitzonderingen krijgen en ontsnappen aan de belastingplicht, waardoor er oneerlijke concurrentie ontstaat met lokale bedrijven
- /// het belastingsysteem eenvoudiger, transparanter en eerlijker maken. Zo geven we meer zuurstof aan kmo's
- /// minder administratieve lasten voor kleine zelfstandigen en kmo's
- /// het belastingvrije minimum optrekken tot aan de armoedegrens. Kleine ondernemers betalen zo minder belasting
- /// van 50.000 naar 100.000 jobs in de sociale economie. Sociale tewerkstelling levert menselijk, maatschappelijk én economisch op
- /// geldstromen verschuiven van vervuilende technologieën en nutteloze speculatie, naar de sectoren van de toekomst (divestment), door banken beter te reguleren, pensioenfondsen te vergroenen en strenger op te treden tegen greenwashing
- /// overheidsopdrachten voor duurzame bedrijven, voor kmo's en sociale ondernemingen

Energie

We gebruiken energie om te koken, onze huizen te verwarmen en het licht te laten branden. Energie is de motor van onze welvaart en onze economie.

Groen wil betaalbare en groene energie voor iedereen. Als het aan andere partijen ligt, dan blijven we jaarlijks tientallen miljarden euro's uitgeven aan de import van olie, gas en uranium. Enkel met Groen investeren we massaal in zon en wind, de energiebronnen van de toekomst. Groene, betaalbare energie van bij ons is goed voor de planeet én je portemonnee.

In Europa nemen we een voortrekkersrol op in de uitbouw van een sterk en slim Europees energienetwerk. Dat maakt ons klimaatneutraal, onafhankelijk en economisch sterker.

Na 20 jaar van stilstand in het Belgische energiebeleid heeft Groen op federaal niveau eindelijk een toekomstgericht en sociaal energiebeleid op poten gezet, met een verdrievoudiging van wind op zee en de tijdelijke uitbreiding van het sociaal tarief.

Groen wil:

- /// drie keer meer Belgische zonne- en windenergie en 65% hernieuwbare elektriciteit tegen 2030
- /// een volledig hernieuwbare energievoorziening vóór 2050
- /// het energieverbruik in België halveren tegen 2050 met efficiëntiemaatregelen zoals huizen isoleren, door zoveel mogelijk te elektrificeren en met apparaten die minder energie verbruiken
- /// de krachten bundelen met andere Noordzeelanden voor de ontwikkeling van hernieuwbare energie op de Noordzee, met ambitie en met respect voor de natuur
- /// op tijd onze elektriciteitsnetten versterken, zodat we op volle snelheid kunnen omschakelen naar hernieuwbare energie.
- /// de bevoorradingszekerheid garanderen, door te investeren in flexibele productiecapaciteit, slimme opslag van energie en efficiënt verbruik
- /// elektriciteit een kwart goedkoper maken door alle accijnzen op elektriciteit te verschuiven naar fossiele brandstoffen, en op Vlaams niveau de beleidskosten uit de elektriciteitsfactuur te halen. Zo maken we ook ecologische keuzes zoals verwarmen met een waterpomp goedkoper
- /// opnieuw meer mensen met een laag inkomen recht geven op het sociaal tarief voor energie
- /// dat nieuwe windprojecten op land voor 50% in directe eigendom zijn van de lokale gemeenschap: burgers, lokale ondernemers en lokale overheden. Dankzij mede-eigendom krijgen zij volle inspraak in de volledige projectontwikkeling.
- /// het gemakkelijker maken om lokale energiebronnen te delen en gebruiken, door lokale energiegemeenschappen en burgercoöperaties tot bloei te laten komen

Industrie

Als het van Groen afhangt, wordt Vlaanderen een topregio voor duurzame industrie, zoals groen staal, duurzame chemie en de circulaire maakindustrie. We hebben alles in huis om een koploper te worden in deze sectoren, en zo een bloeiende toekomst voor onze industrie te garanderen.

Dat is beter voor het klimaat, voor ons leefmilieu én voor onze gezondheid. Ook economisch en geopolitiek is het de slimste keuze. Andere wereldeconomieën zoals China en de VS dreigen een voorsprong te nemen als we hier nog lang mee treuzelen.

Door nu te investeren in de nodige infrastructuur, in duurzame innovatie en in een betaalbare, zekere en duurzame energievoorziening, maken we de industrie klimaatneutraal en beschermen we onze welvaart en jobs.

Dat zal niet vanzelf gebeuren. Het vraagt een ambitieus en toekomstgericht transitieplan, waarbij beleidsmakers in gesprek gaan en afspraken maken met alle betrokken actoren: industriële bedrijven, maar ook vakbonden en milieuorganisaties.

Groen wil:

- /// een klimaatpact voor een duurzame industrie. In dat pact maken industriële bedrijven, middenveld en overheid afspraken over een rechtvaardige transitie
- /// fossiele subsidies afbouwen en klimaatsubsidies inzetten als hefboom om industriële bedrijven klimaatneutraal te maken
- /// stevige investeringen voor industriële bedrijven om de omslag te maken. Met bedrijven die steun krijgen, maken we heldere afspraken over CO2-reductie, circulariteit, milieubescherming én het aanbieden van goeie, groene jobs
- /// klimaatcontracten of "Carbon Contracts for Difference", waarmee de overheid het tijdelijke verschil in kostprijs tussen nieuwe klimaatneutrale technologie en bestaande vervuulende technologie bijpast
- /// samenwerken met het onderwijs, de kennisinstellingen en de VDAB om genoeg mensen goed op te leiden voor de (industriële) jobs van de toekomst
- /// opleiding, begeleiding of omscholing voor mensen die hun job zien verdwijnen of veranderen door de klimaatomslag. Dat doen we in samenwerking met de vakbonden en werkgevers
- /// meer hernieuwbare energie en duurzame waterstof. Zo garanderen we zekere, duurzame en betaalbare energie voor onze industrie
- /// van onze havens de motor maken voor een circulaire en koolstofarme economie
- /// dat minstens 40% van de strategische groene technologieën in Europa gemaakt worden, zoals afgesproken in de Europese Net Zero Industry Act

Internationale klimatrechtvaardigheid

De klimaatcrisis is ook een crisis van internationale ongelijkheid. De rijkste landen hebben het grootste aandeel in de oorzaken van de crisis, maar het globale Zuiden krijgt het meest te maken met de gevolgen ervan: overstromingen, hitte en droogte.

Zeker in de armste landen worden bevolkingsgroepen die het al moeilijk hebben, extra zwaar getroffen: kinderen, vrouwen, mensen met een laag inkomen, etnische minderheden, oorspronkelijke bewoners en ontheemden. Mensenrechten zoals het recht op voeding, veiligheid en ontwikkeling komen in het gedrang door de klimaatcrisis.

Eerlijk klimaatbeleid vraagt de grootste inspanningen van degenen die verantwoordelijkheid dragen. Honderd grote bedrijven zijn samen goed voor 71% van de uitgestoten broeikasgassen sinds 1988. De rijkste 10% van de wereldbevolking is goed voor 50% van de wereldwijde CO2-uitstoot. Als klein, welvarend land kan België een grote impact hebben op de globale uitstoot, door een voorbeeldfunctie op te nemen en andere landen te inspireren.

Groen wil:

- // de uitstoot van de grootste internationale vervuilers onmiddellijk en ambitieus inperken. Dat gaat over de rijkste landen en een honderdtal grote bedrijven
- // voldoende klimaatfinanciering vanuit de rijkste landen om minder kapitaalkrachtige landen te ondersteunen bij hun transitie naar groene energie en bij de verwezenlijking van hun klimaatplannen
- // voldoende ondersteuning van de rijkste landen om mensen in landen die zwaar getroffen worden door de klimaatcrisis voor te bereiden en te beschermen tegen de gevolgen ervan
- // het internationale klimaatschadefonds versterken, waarmee klimaatschade of verliezen in arme landen gecompenseerd worden
- // eerlijke, gelijkwaardige handelsrelaties met landen in het Globale Zuiden, waarbij we een eerlijke prijs betalen voor wat we importeren
- // een kwijtschelding van de schulden van de armste landen, zodat zij zich beter economisch kunnen ontwikkelen om uit de armoede te raken
- // voorkomen dat ons klimaatbeleid landroof, neokoloniale ontginning en mijnbouw van grondstoffen veroorzaakt, of leidt tot verplaatsing van de vervuilende industrie naar lagere-inkomenslanden
- // internationale afspraken om de natuur, de biodiversiteit en bedreigde diersoorten beter te beschermen, wereldwijd
- // internationale afspraken rond het steeds toenemende aantal klimaatvluchtelingen
- // een internationale dag voor de herdenking van slachtoffers van klimaatrampen

Klimaat

Groen wil eerlijk klimaatbeleid dat iedereen meeneemt. Met krachtige, collectieve beleidsoplossingen die de oorzaken van de klimaatcrisis aanpakken én die ons beschermen tegen de gevolgen die er, ook bij ons, nu al zijn, zoals hitte, droogte en overstromingen.

Eerlijk klimaatbeleid betekent dat we de grootste vervuilers het meest laten bijdragen. Fossiele subsidies vervangen we door klimaatsteun. Zo maken we van de ecologische keuze de gemakkelijkste en goedkoopste keuze en nemen we iedereen mee.

De klimaatcrisis aanpakken, dat is de ongelijkheid aanpakken. Als we geen eerlijk klimaatbeleid voeren, dan zijn het net die mensen die het moeilijkst rondkomen, die de impact van de klimaatcrisis het hardst voelen.

Groen wil:

- // de uitstoot van broeikasgassen in ons land verminderen met minstens 55% tegen 2030 en met 95% tegen 2040. Tegen 2050 willen we klimaatneutraliteit
- // fossiele subsidies afbouwen en klimaatsubsidies inzetten als hefboom om grote bedrijven klimaatneutraal te maken. Daar zitten de echte klimaatwinsten
- // een Vlaamse klimaatwet, net zoals op Brussels en federaal niveau
- // klimaatbegrotingen die de inspanningen voor elke regering vastleggen
- // burgers zo veel mogelijk betrekken bij de vormgeving van het klimaatbeleid. Vakbonden, milieubewegingen en burgerinitiatieven krijgen een volwaardige stem bij de vormgeving van de transitie.
- // een platform voor klimaatvrijwilligers waar gemotiveerde burgers zich kunnen aanmelden om mee te werken aan klimaatprojecten
- // de opbrengsten van de geplande Europese CO2-prijs op de transport- en gebouwensector besteden aan goedkopere en gemakkelijkere groene oplossingen voor iedereen, zoals beter openbaar vervoer, renovatie van woningen en meer hernieuwbare energie. Een deel van het budget zetten we in als financiële klimaatbonus voor de gezinnen die het moeilijkst rond komen
- // ervoor zorgen dat iedereen een goede verzekering tegen klimaatschade kan afsluiten

Leefmilieu

Schone lucht inademen, spelen en tuinieren op een gezonde bodem, slapen in stilte en de sterrenhemel kunnen zien: het zijn luxes geworden waarvan wij weer een evidentie willen maken.

Luchtvervuiling, blootstelling aan giftige chemicaliën, licht- en geluidsoverlast zorgen voor gezondheidsproblemen. Kinderen die dicht bij een autoweg naar school gaan, hebben vaker last van astma. En luchtvervuiling zorgt voor minstens 4000 vroegtijdige sterftes in Vlaanderen per jaar.

In buurten waar veel mensen wonen die moeilijk rondkomen, is er vaak meer luchtvervuiling, meer chemische vervuiling en meer geluidsoverlast. Opkomen voor een gezonde leefomgeving is dus ook opkomen voor zij die het het moeilijkst hebben.

Goed milieubeleid versterkt onze omgeving en beschermt onze gezondheid. Het levert aangename plekken op waar we gezond kunnen ontspannen, sporten en spelen. En op gezonde grond groeit gezonde voeding.

Goed, helder milieubeleid zou ook een verademing zijn voor bedrijven in de landbouw en in de industrie. Zij smeken om een helder, rechtszeker vergunningenbeleid en een duidelijke toekomstvisie van de overheid.

Groen wil:

- schone lucht, waar je ook woont, werkt of leeft
- absolute prioriteit geven aan schone lucht rond ziekenhuizen, scholen en woonzorgcentra
- gezonde bodems, dankzij regelgeving en vergunningenbeleid die onze gezondheid als norm hanteren, niet de belangen van grote vervuilers
- vervulde bodems sneller opnieuw proper en gezond maken (saneren)
- een stikstofdecreet dat zorgt voor de reductie die onze natuur nodig heeft, en dat een zekere toekomst schept voor de landbouw
- een transitiefonds voor landbouwers die de omslag naar duurzame landbouw willen maken
- een kleinere veestapel in België. We breiden de opkoopregeling voor varkensboeren uit naar andere diersoorten
- een verbod op pesticiden, en tot die tijd pesticidevrije zones dichtbij woonwijken om onze gezondheid te beschermen en bij uitstek die van kinderen
- giftige, kankerverwekkende en hormoonverstorende stoffen als PFAS uitfaseren
- nieuwe producten en chemicaliën pas op de markt laten komen wanneer bewezen is dat ze veilig zijn voor mens en milieu
- eeuwigdurende vergunningen voor industriële bedrijven afschaffen
- milieuexpertise terug in huis halen bij de overheid, zodat er weer voldoende ambtenaren zijn om een goede bescherming van ons leefmilieu te garanderen, en om milieu-inspecties uit te voeren waar nodig
- een wetenschappelijke instelling die het beleid bijstaat met kennis en expertise, specifiek over de link tussen milieu, klimaat en gezondheid.

Mobiliteit

Groen wil dat je je vlot, veilig en goedkoop kan verplaatsen op de manier die je zelf kiest. We investeren in veilige fiets- en voetpaden. We zorgen dat het openbaar vervoer een echt alternatief voor de auto wordt, ongeacht het tijdstip, ongeacht of je nu in de stad of op het platteland woont.

Waar Groen mee bestuurt maken we daar al werk van: na 30 jaar werd er eindelijk weer grondig geïnvesteerd in betere treinen, waardoor met de trein reizen binnen een paar jaar een heel stuk vlotter en aangenamer zal zijn. In Brussel zorgen forse investeringen in openbaar vervoer en fietspaden dat Brussel elke dag gezonder, veiliger en gezelliger wordt.

Wanneer de fiets en het openbaar vervoer aantrekkelijker worden, laten meer mensen de wagen staan en nemen de files af. Dat is ook goed voor onze economie. Elektrisch rijden maken we toegankelijk voor iedereen zodat we ook de CO2-uitstoot van auto's terugdringen.

Onze mobiliteit verbeteren vraagt ook betere ruimtelijke ordening. De plekken waar we wonen, werken en onze vrije tijd besteden zouden te voet, met de fiets en met het openbaar vervoer bereikbaar moeten zijn. Daarover lees je meer in de hoofdstukken ruimtelijke ordening en dorpen en steden.

Groen wil:

- // nul verkeersdoden, met verkeersveiligheid als topprioriteit
- // een maximumsnelheid van 30km/u in woonwijken, zodat je er veilig kan spelen, wandelen en fietsen
- // veilige fietspaden overal in Brussel en Vlaanderen tegen 2030
- // quasi gratis openbaar vervoer voor jongeren en ouderen (1 euro/maand), zoals nu al in Brussel
- // stevig investeren in De Lijn, voor beter en goedkoper openbaar vervoer in Vlaanderen
- // meer, stiptere en frequentere treinverbindingen: twee keer per uur een trein in elk station, en meer late, vroege en weekend-treinen.
- // goedkopere treintickets bij de NMBS
- // treinstations renoveren en toegankelijk maken voor iedereen
- // dat treinen en bussen een écht, snel en betaalbaar alternatief worden voor internationale reizen
- // één simpel boekingssysteem voor internationale trein- en busreizen
- // Brussel als Europees knooppunt voor nachttreinen
- // het onderscheid tussen de fiscale behandeling van loon en een salariswagen geleidelijk uitdoven. Met een brede hervorming verlagen we de lasten op arbeid sterk
- // een systeem van sociale leasing zodat mensen die zelf geen elektrische wagen kunnen kopen toch ook elektrisch kunnen rijden vanaf 100 euro per maand
- // laadpalen op strategische plekken die iedereen kan gebruiken
- // deelwagens en deelfietsen aan elk groot trein-, bus-, tram- of metrostation
- // de btw op deelmobiliteit verlagen naar 6%
- // emissievrije levering van pakjes en goederen in de stad tegen 2030

Natuur en biodiversiteit

Biodiversiteit is de graadmeter voor de gezondheid van onze natuur. Het is noodzakelijk voor onze landbouw en voedselvoorziening, voor ons welzijn en voor onze gezondheid. Onderzoek laat zien dat iedere euro die je in natuurherstel investeert, 8 tot 38 euro opbrengt.

De afgelopen decennia is er heel wat kostbare natuur verwoest, in Vlaanderen en in de rest van de wereld. Bossen zijn verdwenen, rivieren zijn vervuild en vogels, vlinders en bijen sterven steeds sneller uit. Wel 80% van de Europese natuurgebieden zijn in slechte staat, en in Vlaanderen zelfs 93%.

Vlaanderen behoort tot de regio's met de minste natuur in Europa. En er wordt nog elke dag een voetbalveld aan bos gekapt. De Vlaamse natuur is erg versnipperd en heel wat soorten zoals de boomkikker en vele vogels verdwijnen aan sneltempo. Het probleem is al tientallen jaren bekend, maar het noodzakelijke natuurbeleid blijft uit.

Wij willen de natuur en biodiversiteit in Vlaanderen herstellen en beschermen en ook met andere landen goede afspraken maken over natuurherstel.

Groen wil:

- // dat 30% van Vlaanderen beschermde natuur wordt, zoals internationaal afgesproken
- // natuur herstellen, door versnipperde natuurgebieden te verbinden en zo waardevolle dier- en plantensoorten de ruimte te geven
- // bossen veel beter beschermen. Waardevolle en oude bossen mogen niet meer gekapt worden.
- // illegale natuurvernietiging, ecocide, streng opvolgen en bestraffen
- // 30.000 hectare bos erbij in Vlaanderen tegen 2036, met een tussentijdse doelstelling van 10.000 hectare tegen 2030
- // een beschermingsstatuut voor bestaande, waardevolle bossen
- // 7 nationale parken in Vlaanderen, verspreid over alle provincies
- // de jaarlijkse investeringen in natuur optrekken naar 1,6 miljard euro, zoals internationaal afgesproken
- // jacht voor het plezier afschaffen, en jacht enkel toestaan als die in functie staat van de biodiversiteit
- // oude bossen, historische graslanden en natte natuur beschermen
- // zorgen voor gezonde bodems in Vlaanderen, want ook die halen heel wat broeikasgassen uit de lucht
- // de Europese natuurherstelwet beschermen, versterken en toepassen

Overal natuur

Natuur en klimaat gaan hand in hand. Ongeveer de helft van de door de mens uitgestoten CO2 wordt nu opnieuw opgenomen door de natuur. Dat kan nog meer worden. Natuur beschermt ons tegen extreme weersomstandigheden zoals droogte, hitte en overstromingen.

Natuur zuivert de lucht en verkoelt onze steden tijdens hete zomers. Ze zorgt ervoor dat de bodem water opslorpt bij hevige regen en water vasthoudt bij droogte.

Natuur maakt ons gezond en gelukkig. Natuur in de buurt zorgt voor een betere fysieke gezondheid, minder stress, minder allergieën en een betere levenskwaliteit. Hoe gevarieerder de natuur, hoe groter de voordelen. Daarom willen wij groen in elke buurt.

Iedereen heeft recht op natuur om in te spelen, ontspannen en bewegen, ook wie geen eigen tuin heeft. Mensen die moeilijk rondkomen, wonen vaak in de meest grijze, betonnen wijken. Die wijken vergroenen we daarom als eerste. Zo zorgen we voor natuur voor iedereen.

Groen wil:

- // de vuistregel 3-30-300 toepassen in Vlaanderen. Dat betekent dat je vanuit iedere woning 3 bomen ziet, dat 30% van elke wijk in de schaduw valt en dat er vanuit elke woning op 300 meter afstand een verkoelend parkje is
- // minstens één bos binnen de 5 km voor iedereen
- // bomen beter beschermen, met een bomenbeheerplan in elke gemeente
- // minstens 3000 hectare stadsrandbos aanleggen. Zo zorgen we voor bossen dicht bij de stad en beschermen we steden beter tegen de gevolgen van de klimaatcrisis.
- // meer groene speelplaatsen en speeltuinen en meer natuur om in te spelen
- // meer groen in de buurt van scholen, ziekenhuizen en woon-zorgcentra
- // de meest gebetonneerde wijken het eerst vergroenen, want daar zijn de gezondheidsvoordelen het grootst
- // op fietsafstand vanaf elke woning een plek waar je kan zwemen in gezond, natuurlijk water

Renoveren

Klimaatbeleid en sociaal beleid gaan hand in hand. Dat is bij uitstek het geval op de woonmarkt. De Belgische woningen behoren tot de meest energieverslindende woningen in Europa. Zo laten we, door slechte isolatie, jaarlijks 2,5 miljard euro aan energie door onze ramen en deuren naar buiten vliegen.

Het is daarom hoog tijd voor een grootschalig isolatie-offensief, waarbij de overheid het heft in handen neemt. Wijk voor wijk, straat voor straat en huis voor huis moet de overheid de burgers helpen om wonen energiezuinig te maken. Dat is goed voor de planeet én voor je portemonnee.

We zorgen ervoor dat je woning renoveren niet langer een administratieve nachtmerrie is. Je krijgt gratis advies en ondersteuning op maat over de premies waar je recht op hebt, hoe je die vlot aanvraagt en wat de verstandigste renovatiekeuzes zijn voor jouw woning.

We geven daarbij extra aandacht en voorfinanciering op maat aan mensen met lagere en middeninkomens. Want zij wonen vaak in de slechtst geïsoleerde huizen, en kunnen het minst gemakkelijk grote sommen op tafel leggen voor isolatie of renovatie. Net hen liet de vorige Vlaamse regering in de kou. Daar willen wij verandering in brengen.

Groen wil:

- de renovatiesnelheid in Vlaanderen verdrievoudigen tot minstens 112.000 grondige energierenovaties per jaar, met prioriteit voor de slechtst geïsoleerde woningen
- energierenovatie voor iedereen makkelijker maken via gratis professioneel advies, renovatiebegeleiding en een forse uitbreiding van de Energiehuizen
- aangepaste ondersteuning en renteloze leningen op maat voor wie onvoldoende middelen heeft, zodat isolatie, zonnepanelen of een warmtepomp voor iedereen betaalbaar worden
- sociale huurwoningen versneld energiezuinig en fossielvrij maken en voorzien van zonnepanelen
- een maximum huurprijs voor slecht geïsoleerde woningen
- verhuurders ondersteunen en stimuleren om hun huurwoningen te isoleren
- collectieve zonne-installaties op daken van appartementen en publieke voorzieningen, zodat iedereen kan genieten van groene, betaalbare energie
- via wijkrenovatieprojecten pakken we samen met de betrokken wijken verschillende klimaatuitdagingen tegelijk aan: meer natuur, deelmobiliteit en collectieve wijkrenovatie. Zo verhogen we ook de levenskwaliteit van die buurten.
- duurzaam materialengebruik en circulariteit stimuleren in de bouw
- investeren in opleiding, herscholing en bijscholing, zodat er voldoende capaciteit is in de bouwsector om de renovatiegolf te realiseren

Ruimtelijke ordening

Waar we wel en niet bouwen, dat heeft een gigantische impact. Op onze natuur, onze bewegingsruimte, de economie, de woningmarkt, mobiliteit, geluid- en luchtvervuiling en onze gezondheid.

Traditionele partijen in de Vlaamse regering hebben zich tientallen jaren weinig aangetrokken van ruimtelijke ordening en de impact ervan op onze samenleving en economie. Dat willen wij anders doen.

Als we slim omgaan met onze omgeving, kunnen we onze natuur en open ruimte beschermen. Dan kunnen we wonen weer betaalbaar maken zonder daarvoor heel Vlaanderen vol te bouwen en kunnen we onze woningen beter beschermen tegen overstromingen en wateroverlast.

Dat vraagt heldere, toekomstgerichte beleidslijnen op vlak van ruimtelijke ordening, en een rechtszeker kader voor burgers en bedrijven. Het vraagt een eerlijke betonstop, waarbij we enkel woningen bijbouwen op slim gekozen plekken en de open ruimte op andere plekken beschermen.

Groen wil:

- de betonstop (of bouwshift) wettelijk verankeren en uitvoeren zodat de betonnering van Vlaanderen eindelijk écht wordt stilgelegd
- de betonstop rechtvaardig en uitvoerbaar maken. We zorgen voor een eerlijke vergoeding wanneer de bestemming van grond verandert, waarbij niet langer 2% van de Vlamingen miljarden zal krijgen en alle anderen deze factuur betalen
- dat de Vlaamse regering lokale besturen ondersteunt om de betonstop waar te maken, in plaats van hen aan hun lot over te laten en hen de factuur door te schuiven
- de bodem ontharden, zodat die het water beter kan opvangen en er ruimte ontstaat voor gezonde natuur en groen in de buurt
- een aankoop-, sloop- en herstelprogramma voor gebouwen en verharding in de meest gevoelige natuurgebieden. Zo herstellen we onze landschappen en breiden we onze natuur uit
- de gebouwen en gronden van boerderijen die vrijkomen in de eerste plaats laten gebruiken waarvoor ze bedoeld zijn, namelijk voor onze landbouw en voedselvoorziening en niet voor zonnevreemde activiteiten
- sloop- en saneringspremies voor slecht gelegen verouderde en leegstaande gebouwen
- een transparant, toegankelijk en rechtszeker vergunningen-beleid voor burgers en bedrijven die willen slopen, bouwen en renoveren
- achterpoortjes sluiten, door overbodige uitzonderingsregeltjes in ons ruimtelijk beleid te schrappen
- een verbod om te bouwen in overstromingsgebieden en op andere plekken waar de natuur een belangrijke functie vervult

Voeding en landbouw

Groen kiest voor een voedselbeleid dat zorg draagt voor mens, dier en milieu. We geven boeren een eerlijk loon, hier en in het Globale Zuiden. We maken werk van meer lokale, sociale, ecologische en plantaardige productie. Dat is goed voor onze gezondheid, onze portemonnee én voor onze landbouwers.

In samenwerking met boeren, consumenten en milieu-, natuur- en dierenverenigingen willen we evolueren naar een agro-ecologisch landbouwmodel, waarbij de samenwerking van boer en natuur centraal staat.

We gaan voor een meer lokaal gericht landbouwmodel, geen model waar enkele gigantische spelers massaal veel vlees en zuivel leveren voor heel de wereld. Daarbij zorgen we voor meer welzijn voor de dieren én ondersteunen we de echte boeren.

We gaan voor een divers en economisch rendabel voedingssysteem dat geen ecologische en sociale roofbouw pleegt. Tegelijkertijd zorgen we dat de gezonde en ecologische keuze ook de goedkoopste en meest logische is. Zo kan je met smaak en zonder zorgen genieten van wat er op je bord ligt.

Groen wil:

- eerlijke prijzen voor boeren en consumenten
- meer duurzame landbouw in een korte keten, zodat gezonde en lokale voeding voor iedereen betaalbaar en binnen handbereik is
- gezonde maaltijden in woonzorgcentra, ziekenhuizen, kinderdagverblijven en scholen, gemaakt met lokale, duurzame producten
- minstens 15% biolandbouw in Vlaanderen tegen 2030
- voldoende betaalbare grond vrijwaren voor duurzame, lokale landbouw, en de verpaarding en vertuining van landbouwgrond tegengaan
- Vlaamse landbouwers toekomstperspectief en zekerheid geven voor de lange termijn met degelijk, rechtszeker grondbeleid
- meer grondgebonden landbouw, waarbij het aantal dieren dat een boer houdt in evenwicht is met de hoeveelheid grond. Dat is goed voor de omgeving, maar ook voor het welzijn van dieren
- alternatieven voor vlees en onderzoek naar alternatieve eiwitbronnen stimuleren
- het Vlaams Landbouw Investeringsfonds heroriënteren naar een transitiefonds dat boeren die duurzaam willen produceren, financieel ondersteunt
- een circulair landbouwmodel, waarbij geen voedsel verloren gaat
- een verbod op pesticiden en andere schadelijke stoffen die op ons bord belanden
- het Europees landbouwbeleid hervormen, zodat niet de grootste landbezitters beloond worden, maar wel de landbouwers die natuur en milieu respecteren
- géén handelsakkoorden die oneerlijke concurrentie met lokale en duurzame landbouwers veroorzaken, zoals het huidige akkoord met Mercosur
- een eerlijke prijs betalen voor producten die we importeren uit het Globale Zuiden, zoals koffie, chocolade en tropische vruchten. We voorkomen uitbuiting van de mensen en het milieu daar

Water

Water is ons blauwe goud. Met goed beleid wordt water onze bondgenoot in de strijd tegen klimaatverandering. Natte gebieden, beekjes en rivieren zijn een buffer tegen overstromingen wanneer er te veel regen valt. Tijdens hete en droge zomers zorgen ze omgekeerd voor een belangrijke reservevoorraad.

Wij willen niet alleen meer water, maar ook gezonder water. Drinkbare rivieren en gezond zwemwater overal in Vlaanderen: met goed waterbeleid kan dat gewoon. De kwaliteit van ons water staat onder druk doordat er vandaag te veel chemicaliën, zware metalen, mest en pesticiden geloosd mogen worden in grachten, beken en rivieren. Dat heeft ook een economische prijs, want hoe vervuiler het drinkwater is, hoe duurder om te zuiveren.

Door water meer ruimte te geven en beter vast te houden, maken we Vlaanderen weerbaarder tegen erosie. Want hoe beter de bodem water vasthoudt, hoe kleiner de kans dat grote stukken droge grond wegschuiven, wegwaaien of wegspoelen bij hevige regen.

Tenslotte willen we ook voor onze Belgische kust, de Noordzee en de internationale wateren en oceanen natuurherstel en een betere bescherming.

Groen wil:

- /// rivieren weer vrijer laten stromen met groene oevers en natuurlijke overstromingsgebieden. Dit sponslandschap met beekjes, meertjes en natte natuurgebieden beschermt ons tegen overstromingen en is een reservoir bij droogte
- /// een deltaplan tegen wateroverlast en overstromingen voor elke rivier. Zo zetten we bijvoorbeeld grootschalige waterprojecten op rond Gent, de Dender en de Bovenschelde en in de IJzervallei, om bewoners te beschermen tegen hevige regen
- /// rivieren met drinkwaterkwaliteit. Daarvoor maken we een einde aan het lozen van schadelijke stoffen en chemicaliën in het water
- /// onze rivieren en waterlopen beschermen tegen pesticiden en mest, zodat ze minder vervuild worden
- /// overal gezond en betaalbaar drinkwater uit de kraan
- /// voor iedereen op fietsafstand gezond en open water om te zwemmen
- /// van 30% van onze Belgische Noordzee beschermde natuur maken en 10% ervan inrichten als zeereservaat
- /// de kustlijn en het gebied erachter beschermen tegen de stijgende zee met zandbanken, duinen en natuurlijke stranden
- /// 30% van de internationale wateren en beschermd natuurgebied maken, zoals afgesproken in het Verdrag voor de Bescherming van de Biodiversiteit op zee
- /// diepzeemijnbouw verbieden

Zwerfvuil en afval

Groen wil minder afval in de natuur en in onze leefomgeving. Te veel verpakkingen, wegwerpproducten en een slecht beheer ervan doen de afvalberg groeien. Die vormt een groot probleem voor de natuur, voor dieren en voor onze eigen gezondheid. Microplastics in onze zeeën en oceanen zijn schadelijk voor zeedieren, en belanden uiteindelijk ook in onze voedselketen en in ons bloed. We willen deze ernstige milieuvervuiling aanpakken door plasticgebruik te verminderen en afvalverwerking beter te maken.

Helaas blijft ook zwerfvuil op straat en in de natuur een zichtbaar aspect van dit probleem. Daarom maken we de verpakkingindustrie verantwoordelijk voor de kosten om zwerfvuil op te ruimen en voeren we statiegeld op blikjes en flesjes eindelijk in.

We voorkomen bovendien dat ons afval elders op de wereld milieuproblemen veroorzaakt. Dankzij het werk van de Groenen kwamen er op Europees niveau al strengere regels over het verscheppen van afval naar andere landen.

Groen wil:

- /// minder wegwerpplastics. Dat is een verantwoordelijkheid van de overheid en de plasticsector, niet van de consument
- /// dat niet de belastingbetaler, maar de verpakkingindustrie betaalt voor de opruim en de verwerking van vervuilde wegwerpplastics en zwerfvuil
- /// geen vervuiling door microplastics en de nog kleinere nanoplastics
- /// meer onderzoek naar de effecten van micro- en nanoplastics op de gezondheid van mens, natuur en waterleven
- /// geen plasticverpakking voor individuele stukken fruit en groenten
- /// statiegeld invoeren op blikjes en alle plastic flessen, zodat we verpakkingen vaker en beter kunnen hergebruiken
- /// meer gerecycleerd plastic. De productie van nieuwe, virgin plastics die niet recycleerbaar zijn, willen we vermijden
- /// ook andere materialen meer hergebruiken en recycleren, zodat er steeds minder afval verbrand moet worden
- /// een pact met de industrie, waarin we bedrijven die vandaag nog veel afval veroorzaken, stimuleren en helpen om hun productieprocessen te veranderen.

Een warme samenleving

Groen strijdt voor een eerlijke, rechtvaardige samenleving. Eerlijke kansen beginnen met een eerlijk inkomen voor iedereen. Want dat is de beste bescherming tegen armoede. We zorgen voor hogere minimuminkomens, een snellere stijging van de laagste lonen en we verlagen de belasting op inkomen uit werk. Zodat wie werkt meer overhoudt op het einde van de maand.

Naast een eerlijk inkomen, vereist een warme samenleving sterke publieke diensten. Iedereen heeft recht op goede en betaalbare zorg. Fysiek of mentaal, als je hulp nodig hebt, moet je die snel krijgen. Het kan niet dat je maanden moet wachten op psychologische hulp, of dat je je leven lang gewerkt hebt en amper een rusthuis kan betalen. Elk kind heeft recht op goede opvang en ook wanneer je ouder wordt, moet je kunnen rekenen op warme en betaalbare zorg.

Een eerlijke samenleving, dat is ook een eerlijke start voor elk kind. We zorgen daarom voor gratis onderwijs en een hogere kinderbijslag. We maken wonen weer betaalbaar voor gewone mensen, in

plaats van een marktplaats voor speculatie door grote vastgoedmakelaars.

In een warme samenleving zijn alle jobs ook waardige jobs. We stoppen misbruik en uitbuiting van mensen in schimmige contracten. Mensen die vaak uitgebuit worden, beschermen we beter. Dat zijn bijvoorbeeld schoonmakers, pakjesbezorgers, vrachtwagenchauffeurs, magazijnwerkers, stagairs en huishoudhulpen. Fysieke en mentale veiligheid zijn basisvereisten op elke werkplek, net als jobzekerheid, een eerlijk inkomen en bescherming bij ziekte.

We geven mensen ook meer tijd: tijd voor zichzelf, om uit te rusten, te spelen of te leren. En meer tijd om voor elkaar te zorgen.

In een eerlijke samenleving dragen de breedste schouders de zwaarste lasten. Het kan niet dat jij meer belastingen betaalt op je loon dan extreemrijken op hun miljoenenkapitaal.

Groen wil dat de mensen met de grootste vermogens ook eerlijk bijdragen. Met een vermogenswinstbelasting zorgen we dat jij meer overhoudt op het einde van de maand. We pakken louche belastingconstructies aan en strijden verder voor eerlijke belastingen op de woekerwinsten van multinationals.

Een warme samenleving is tenslotte ook een samenleving waarin je kunt zijn wie je bent. Groen strijdt vóór vrijheid, vóór gelijke rechten en tégen discriminatie. Wie je ook bent, wat je ook gelooft, wie je ook graag ziet en waar je ook geboren bent: in onze samenleving tel je mee.

Arbeidsmarkt

Kinderen zitten zonder leerkracht in de klas, woonzorgcentra vinden geen zorgpersoneel, en wie een woning wil renoveren, moet maandenlang wachten op een geschikte aannemer. De arbeidsmarkt kampt met krapte.

Groen schuift drie duurzame oplossingen naar voren voor een gezonde arbeidsmarkt: werkbaar werk, rechtvaardige lonen en beter tewerkstellingsbeleid.

Het is geen toeval dat de jobs die nu open blijven staan, vaak zwaar en slecht betaald zijn. Net in die jobs haken mensen ook snel weer af, of vallen ze uit door ziekte of burn-out. Met betere arbeidsomstandigheden, meer inspraak op de werkvloer en sterk sociaal overleg maken we jobs in elke sector werkbaar. Gezonde jobs en rechtvaardige lonen zijn dan ook voorwaarden om de krapte duurzaam op te lossen.

Alle vormen van discriminatie op de arbeidsmarkt pakken we aan, want ze verhinderen dat mensen met talent hun plek vinden. We willen mensen ook beter naar jobs leiden die bij hen passen. Er is jarenlang bespaard op de diensten die werkzoekenden begeleiden en ondersteunen. De kansen voor mensen om later in hun leven een opleiding of herscholing te volgen blijven ook te beperkt. We willen daarom werk maken van beter tewerkstellingsbeleid, want dat is cruciaal voor een gezonde arbeidsmarkt.

Groen wil:

- onmiddellijk betere arbeidsomstandigheden en rechtvaardige lonen in essentiële sectoren die kampen met krapte, zoals zorg, onderwijs en groene industrie
- werken doen lonen met hogere minimumlonen en een verschuiving van lasten op arbeid naar lasten op vermogen
- investeren in de diensten voor arbeidsbemiddeling (VDAB en ACTIRIS), die een cruciale rol spelen voor onze arbeidsmarkt en economie
- dat de VDAB werkgevers helpt bij het uitschrijven van vacatures. Ook werkzoekenden die nog niet 100% aan de functievereisten voldoen, krijgen een kans, met de nodige begeleiding of bijscholing
- discriminatie op de arbeidsmarkt bestrijden met streefcijfers, positieve acties en praktijktesten bij sollicitaties. Als discriminatie vastgesteld wordt, volgen sancties
- diversiteitsplannen op de werkvloer aanmoedigen
- rechtvaardige arbeidsmigratie, met bescherming van werknemers tegen uitbuiting
- sterk sociaal overleg en voldoende ruimte voor collectieve onderhandelingen tussen werkgevers en werknemers
- het recht op staken of collectieve acties beschermen
- dat werknemers vertegenwoordigd zijn in de Raad van Bestuur van hun organisatie, met stemrecht
- het recht op opleiding verankeren in de grondwet
- meer mensen toegang geven tot loopbaanbegeleiding via loopbaancheques. We schrappen de anciënniteitsvoorwaarde
- van 50.000 naar 100.000 jobs in de sociale economie. Sociale tewerkstelling levert menselijk, maatschappelijk én economisch op
- ook onbetaald werk waarderen. Werken in het huishouden, zorgen voor kinderen, vrijwilligerswerk, mantelzorg: ook dat houdt onze economie en onze samenleving draaiende

Armoede

We pakken armoede aan zonder iemand achter te laten. Dat doen we niet vanuit controle, dwang en straf, maar vanuit solidariteit en vertrouwen. In de federale regering hebben we de strijd tegen armoede met vuur geleverd. We zorgden voor hogere minimumlonen, hogere pensioenen, en hogere uitkeringen. Maar het werk is niet af.

Een eerlijk inkomen is het beste middel in de strijd tegen armoede. We strijden voor goede lonen en tegen sociale dumping. We houden het leven betaalbaar, ook voor wie moeilijk rondkomt. We verdubbelen daarom het sociaal huuraanbod en zorgen voor een ruimere huurtoelage voor mensen op de wachtlijst die op de private markt moeten huren. Op basis van het housing first principe maken we een einde aan dak- en thuisloosheid. We houden de energiefactuur onder controle.

We versterken het sociaal energietarief, zodat energie voor iedereen betaalbaar blijft. En met een renovatiesprint zorgen we ervoor dat iedereen in een energiezuinige woning kan leven, ook wie zelf de renovatie niet kan betalen. Met een abonnement voor het openbaar vervoer voor 12 euro per jaar zorgen we ervoor dat ook jongeren, ouderen én mensen die moeilijk rondkomen zich vlot en goedkoop kunnen verplaatsen. En we strijden tegen overmatige schulden, want schulden en armoede zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. We leggen de schuldenindustrie aan banden en versterken de hulpverlening voor mensen die schulden hebben.

Een sterke en toegankelijke sociale zekerheid, waar

alle uitkeringen boven de armoedegrens liggen, is een vanzelfsprekendheid. Met een welvaartsгарantie zorgen we ervoor dat niemand onder de armoedegrens leeft en de kinderbijslag zetten we in als een échte hefboom tegen gezinsarmoede. Sociale rechten kennen we automatisch toe zodat alle mensen krijgen waar ze recht op hebben.

Arm of rijk, iedereen heeft recht op dezelfde, kwalitatieve dienstverlening. Zorg houden we betaalbaar door een verhoogde tegemoetkoming

automatisch toe te kennen en bij de dokter betaal je alleen nog het remgeld. Wie vragen of hulp nodig heeft, moet terecht kunnen bij een aanspreekpunt bij de overheid, niet gewoon een digitaal loket. Armoede aanpakken zonder iemand achter te laten, dat begint bij een eerlijke start voor elk kind en elke jongere. Een plaats in de kinderopvang is een recht voor elk kind, niet alleen voor kinderen met werkende ouders. En met gratis onderwijs zorgen we voor eerlijke kansen op school. Zolang armoede niet in de kern aangepakt wordt, willen we gratis schoolmateriaal en kostendekkende schooltoelages voor gezinnen met lage inkomens, en voedzame maaltijden op school, gratis voor wie het nodig heeft.

Ook als je moeilijk rondkomt moet je kunnen deelnemen aan de samenleving. Met drempelverlagende initiatieven krijgt iedereen toegang tot het cultuur-, sport- en vrijetijd aanbod. We verankeren de participatie van mensen in armoede aan de samenleving door het armoede-middenveld nauw te betrekken bij het beleid en de uitrol ervan.

Begroting

Groen staat voor evenwichtig begrotingsbeleid, met een overheid die investeert, durft hervormen en slim omspringt met overheidsmiddelen. Een goede begroting biedt antwoorden op budgettaire én andere maatschappelijke uitdagingen: gezonde overheidsfinanciën en een houdbare begroting gaan hand in hand met noodzakelijke investeringen in een gezonde samenleving, nu en in de toekomst.

De coronapandemie en de energiecrisis die volgde op de oorlog in Oekraïne vroegen om uitzonderlijke investeringen. Uitzonderlijk en tegelijk noodzakelijk: zonder die maatregelen zouden we er nu veel minder goed voor staan. Maar het huidige niveau van de begrotingstekorten is onhoudbaar op langere termijn. De houdbaarheid van de overheidsfinanciën is belangrijk voor toekomstige generaties, net zoals ook het beperken van de klimaatcrisis en het beschermen van onze natuur dat is.

We moeten dus verstandig omgaan met onze overheidsfinanciën, en die tegelijk genoeg in perspectief plaatsen. We dringen de huidige tekorten op een slimme manier terug, en investeren waar dat nodig is. Investeren in eerlijk klimaatbeleid is nodig om een onhoudbare schuld in de toekomst te vermijden. En met een kortzichtig besparingsbeleid dat burgers in onzekerheid stort, worden de toekomstige uitdagingen alleen maar groter.

Groen wil:

- // een houdbaar begrotingstraject dat voldoende rekening houdt met toekomstige uitdagingen
- // een grondige fiscale hervorming. Die verlaagt de belasting op arbeid en vereenvoudigt de fiscaliteit. Als belastingen slim in elkaar zitten, hoeven we er minder te betalen
- // fiscale fraude bestrijden, door de opsporingsdiensten te versterken, betalingen aan belastingparadijzen beter te controleren en belastingverdragen te sluiten met andere landen
- // investeringsbeleid voor een duurzame en rechtvaardige economie. Daarvoor trekken we publieke investeringen verder op naar 4% van het bbp
- // een hervorming van de Europese begrotingsregels, die de houdbaarheid van overheidsschulden garandeert, maar ook kwaliteitsvolle investeringen toelaat die essentieel zijn voor een rechtvaardige en duurzame klimaattransitie
- // investeren in mensen. Want opleiding, een goede gezondheid en toegang tot werk zijn voorwaarden voor een gezonde economie
- // een nationale ontwikkelingsbank oprichten voor de financiering van duurzame projecten zoals energierenovaties en meer hernieuwbare energie
- // fossiele subsidies laten uitdoven. Ze kosten handenvol geld en drijven ook andere uitgaven op, zoals de kosten van files, gezondheidszorg, en uitgaven voor klimaatbeleid
- // bedrijfssubsidies meer doelgericht inzetten
- // onnodige publieke uitgaven terugdringen door sterker in te zetten op preventie. De middelen voor gezondheidspreventie trekken we daarom geleidelijk op tot 5% van de gezondheidsuitgaven
- // op elk beleidsniveau evolueren naar een welzijnsbegroting. De begrotingsplanning baseren we op het bevorderen van menselijk welzijn, levenskwaliteit en het behoud van de natuurlijke rijkdom

Cultuur & media

Iedereen heeft recht op cultuur. Cultuur is een bron van plezier, van inspiratie, troost en inzicht. Het geeft vorm aan onze maatschappij, versterkt de samenleving, daagt uit en zet maatschappelijke verandering in gang.

We kiezen voor een cultuurbeleid dat de sector vertrouwt en autonomie geeft. Met een duidelijk investeringsbeleid en een eerlijk kader voor subsidiëring. We versterken de positie van kunstenaars en cultuurmakers, want zij zijn de motor van de sector.

Met onze voorstellen zorgen we ervoor dat cultuur geen voorrecht, maar een basisrecht is. We geven iedereen toegang tot cultuur, en brengen cultuur en onderwijs dicht bij elkaar. We ondersteunen culturele experimenten, initiatieven die van onderuit ontstaan en de diversiteit van het culturele en creatieve veld.

Met een krachtig mediabeleid dichten we de digitale kloof. We investeren ook in mediawijsheid. Zo hebben burgers de nodige vaardigheden om actief en kritisch deel te nemen aan de samenleving, zowel online als offline. Sterke, onafhankelijke journalistiek waarborgen, is voor Groen cruciaal.

Groen wil:

- // volwaardige en structurele financiering van de cultuursector, met een volledige indexering van alle werkingsmiddelen
- // een volledige toekenning van sociale rechten en volwaardige tewerkstelling voor kunstenaars, ook voor wie met kortlopende contracten of als freelancer werkt
- // het vertrouwen in de sector teruggeven. Van overdreven controle op organisaties gaan we naar heldere wetgeving en vertrouwen
- // auteursrechten echt terecht laten komen bij de kunstenaars, makers en auteurs, ook in een tijdperk van artificiële intelligentie
- // cultuureducatie en -participatie weer bovenaan op de beleidsagenda plaatsen, bijvoorbeeld door meer kunst en cultuur op school
- // een persoonlijk cultuurbudget voor elke jongere via een cultuurpas
- // het nachtleven en de kleinere muziekclubs ondersteunen en uitbouwen, en de cultuurcentra en bibliotheken herwaarderen
- // vernieuwing alle kansen geven met meer aandacht voor initiatieven die van onderuit ontstaan
- // een grondige update van het cultuurpact, dat gezorgd heeft voor te veel politisering van raden van bestuur in de cultuursector
- // bijkomend budget en begeleiding voor een omslag naar een duurzame culturele en creatieve sector
- // een divers medialandschap en creatieve sector, met meerdere en ook kleinere spelers
- // een sterke, onafhankelijke openbare omroep, en dus een terugdraaiing van de besparingen bij de VRT
- // voldoende tijd en ruimte voor journalisten om grondig onderzoek te kunnen doen
- // een wettelijk kader tegen SLAPPs (rechtszaken met als doel journalisten of kleine uitgevers het zwijgen op te leggen)

Dorpen en steden

Wij gaan voor dorpen en steden waar het goed en gezond wonen en werken is. Voor plekken waar iedereen welkom en veilig is, waar mensen elkaar vinden en zorgen voor elkaar. Voor een land waarin steden, dorpen en buitengebied goed verbonden zijn.

In de stad én op het platteland moeten basisdiensten - zoals een bankautomaat, bushalte of huisarts - én gezelligheid - zoals een café, zwembad of cinema - op een steenworp te vinden zijn. Dat is niet alleen fijn voor mensen, het is ook goed voor lokale ondernemers, voor verenigingen, buurtcentra en cultuurinstellingen.

Onder vorige Vlaamse regeringen is Vlaanderen zonder visie of strategie bebouwd. Het resultaat daarvan is dat onze natuur en open ruimte versnipperd zijn geraakt, dat mensen uren tijd verliezen onderweg naar werk, winkel of school, en dat sommige Vlamingen afgesneden raakten van basisvoorzieningen. Het resultaat is ook dat we elkaar minder ontmoeten in de dorpsstraat of in de binnenstad.

Door dorpen en steden te doen leven en met elkaar te verbinden, brengen we mensen dichterbij elkaar. We maken ruimte om te sporten, te spelen en elkaar te ontmoeten op plekken die veilig, gezond en aangenaam zijn voor iedereen.

Groen wil:

- /// investeren in bruisende dorpskernen en binnensteden, met een mix van winkels, horeca, vrije beroepen, cultuur en sportgelegenheden
- /// het principe van de 15-minutenstad toepassen op het platteland. Op wandel- of fietsafstand kan je binnen een kwartier alle basisdiensten vinden, zoals een huisarts, een bankautomaat, onderwijs en kinderopvang
- /// leegstaande kantoorgebouwen inzetten om de wooncrisis op te lossen, en die ook ter beschikking stellen van lokale ondernemers
- /// meer ruimte voor voetgangers en meer speeltuinen en sportvelden in dorpen en steden
- /// natuur in elke buurt, met een groene plek op wandelafstand en zicht op groen vanuit je woonst
- /// meer stille en geluidsluwe plekken in steden en dorpskernen
- /// schone lucht, waar je ook woont, werkt of leeft
- /// inclusieve publieke ruimtes waar iedereen zich thuis en veilig voelt. We maken die bereikbaar en begaanbaar voor iedereen, ook voor mensen die minder mobiel zijn
- /// inclusie en diversiteit een vaste plaats in de stadsplanning geven
- /// investeren in regionale voedselstrategieën, die ervoor zorgen dat lokale producenten zonder tussenschakels hun producten nabij kunnen aanbieden
- /// het buitengebied beter bereikbaar maken, met snelle en comfortabele buslijnen tussen dorpskernen, en met betere infrastructuur voor elektrische fietsen. We maken het ook gemakkelijker om de fiets mee te nemen op de trein of bus

Eerlijke lonen

Wie werkt, verdient een eerlijk loon. In België is dat vandaag niet altijd het geval. De brutolonen zijn de afgelopen jaren wel gestegen, maar op een ongelijke manier. Aan de bovenkant stijgen de lonen alsmaar meer, terwijl de laagste lonen er niet of veel trager op vooruit gaan. Het loon van schoonmakers, bouwvakkers en administratief medewerkers bleef tien jaar aan een stuk hetzelfde. Dat van directeurs en managers nam wél toe. We zien steeds meer mensen die een onmisbare bijdrage leveren aan onze samenleving, maar toch worstelen om de eindjes aan elkaar te knopen.

Groen wil werken doen lonen. We willen lasten eerlijk verschuiven van arbeid naar vermogen en de laagste lonen optrekken. Om echt werk te kunnen maken van hogere brutolonen, herdenken we het wettelijk kader waarop onze loonvorming gebaseerd is. Rechtvaardige brutolonen krijgen vorm dankzij sterk sociaal overleg.

We dichten de groeiende kloof tussen de hoogste en de laagste inkomens en bevorderen de sociale mobiliteit. We kiezen om mensen te betalen in euro's en niet in allerlei andere voordelen. Zo kan je zelf beslissen wat je doet met je inkomen.

Groen wil:

- // de minimumlonen meteen verder optrekken naar minstens 60% van het mediaanloon. Zo zorgen we ervoor dat werken loont
- // dat je van je brutoloon meer netto overhoudt. We verlagen de lasten op arbeid door een vereenvoudiging van onze fiscaliteit en een grotere bijdrage uit vermogenswinsten
- // echte loonsverhoging opnieuw mogelijk maken door de loonnormwet te hervormen, waardoor vrije loononderhandelingen gegarandeerd zijn
- // garanderen dat werknemers minstens evenveel profiteren van goede bedrijfsresultaten als aandeelhouders via structurele loonsverhoging
- // automatische indexering van lonen verder uitbreiden naar alle werknemers
- // het verschil tussen de hoogste en laagste lonen eerlijker maken, door meer transparantie over topinkomens, en door de sociale partners te vragen het maximale verschil tussen de hoogste en laagste lonen binnen bedrijven vast te leggen
- // de loonkloof tussen mannen en vrouwen verkleinen met een afdwingbare wet, een gelijkere verdeling van zorgtaken en loontransparantie in elk bedrijf

Fiscaliteit

In een eerlijke samenleving dragen de sterkste schouders de zwaarste lasten. Fiscaliteit moet die logica volgen. Daarom stoppen we de wildgroei aan fiscale koterijen en de bevoordeling van grote vermogens. Zo beperken we de ongelijkheid: dat is niet alleen rechtvaardig, het is ook goed voor de planeet en voor de welvaart.

De komende legislatuur is een nieuwe kans voor de federale regering om werk te maken van een brede fiscale hervorming. Groen wil het belastingstelsel terug rechtvaardiger en eenvoudiger maken, zodat werken meer loont en grote vermogens meer bijdragen.

Ook voor een nieuwe Vlaamse en Brusselse regering is werk aan de winkel. Grote vermogens konden de voorbije jaren te makkelijk de erfbelasting omzeilen, dat is niet eerlijk ten opzichte van gewone mensen die wél die belasting betalen.

Groen wil:

- // de lasten op arbeid verlagen, zodat wie werkt op het einde van de maand meer netto overhoudt, in het bijzonder de lage en middelhoge lonen
- // het fiscaal onderscheid tussen inkomsten uit arbeid en inkomsten uit kapitaal wegwerken. Een euro is een euro, en die belasten we op eenzelfde manier
- // De belastingaangifte vereenvoudigen door de wildgroei aan fiscale koterijen aan te pakken. Zo kunnen de belastingtarieven omlaag en wordt verloning in euro's een pak minder belast
- // de bestaande effectentaks uitbreiden naar een progressieve vermogensheffing op het totale nettovermogen. Nettovermogens onder 2,5 miljoen euro zijn onbelast.
- // de erf- en schenkbelasting rechtvaardiger maken door ontwijksroutes aan te pakken
- // als koploper in Europa een ambitieuze Financiële Transactietaks (FTT) invoeren. Die heffing ontmoedigt speculatieve handel en draagt bij tot de financiële stabiliteit
- // vermijden dat mensen een vennootschap oprichten met als hoofddoel minder belastingen te moeten betalen dan iemand anders voor hetzelfde werk ("vervennootschappelijking")
- // grote multinationals een correcte bijdrage laten leveren door de minimumbelasting stelselmatig op te trekken naar 25%, zonder uitzonderingen
- // een overwinstbelasting op Europees niveau
- // fiscale fraude bestrijden, door de opsporingsdiensten te versterken, betalingen aan belastingparadijzen beter te controleren en belastingverdragen te sluiten met anderen landen

Gezonde loopbanen

Op tijd staat geen prijs, zeker niet als je die doorbrengt met familie, vrienden of geliefden. Toch wordt tijd steeds meer een kostbaar goed. De afgelopen jaren zijn we per gezin allemaal steeds meer, steeds langer en steeds harder gaan werken. De combinatie van werk op de werkvloer en werk in het huishouden is voor veel mensen niet meer vol te houden.

Ondertussen worden steeds meer mensen langdurig ziek. Steeds meer mensen vallen uit met burn-out, stress en angst, of met fysieke aandoeningen zoals rugpijn.

Enkel met Groen brengen we tijd voor werk en tijd voor andere belangrijke dingen in het leven terug in evenwicht. Met meer tijd voor wie jij graag ziet, maken we niet alleen mensen, maar ook de samenleving en de economie gezonder.

Ook op de werkvloer kunnen we beter zorgen voor mensen. Dat begint bij werkbaar werk in alle sectoren, en met jobs die plezier en voldoening geven. Een goede job is immers niet enkel een bron van inkomen, maar ook goed voor je mentaal welzijn: via werk kan je bijdragen aan de samenleving, jezelf ontplooiën en een sociaal netwerk opbouwen. En als je uitvalt door ziekte, geven we je de kans om geleidelijk terug op te starten, op het ritme van je herstel.

Groen wil:

- // elke ouder toegang geven tot zorgverloven, ongeacht statuut, aantal werkuren of anciënniteit bij een werkgever
- // een betere vergoeding voor zorgverloven voor mensen met een laag inkomen
- // een rouwverlof bij zwangerschapsverlies invoeren
- // het jaarlijkse wettelijk verlof stapsgewijs uitbreiden tot 25 dagen per jaar. Jongeren krijgen in hun eerste werkjaar recht op volwaardig verlof
- // een ongemotiveerd tijdskrediet invoeren, waarmee je verlof kan opnemen zonder dat je daar een reden voor moet opgeven
- // een kortere werkweek voor een aantal knelpuntberoepen waarin 38 uur per week werken onuitvoerbaar blijkt, zoals huishoudhulp en arbeiders in de bouw
- // het recht op deconnectie verankeren voor alle werknemers
- // dat elke werkplek een gezonde en veilige omgeving is. We maken de doelstellingen voor werkbaar werk bindend en ondersteunen werkgevers om van de werkvloer een gezonde plek te maken
- // werkgevers die zorg dragen voor werknemers, belonen met een premie uit het werkbaarheidsfonds. Werkgevers die slecht scoren, betalen een extra bijdrage
- // elke werknemer beschermen tegen grensoverschrijdend gedrag en pesten op het werk, door overal vertrouwenspersonen en een betere afhandeling van klachten te voorzien
- // ziektebriefjes afschaffen voor afwezigheden tot 3 dagen. Voor langdurige ziekte introduceren we een "bekwaamheidsbriefje", waarop de dokter aangeeft wat je wél nog kan
- // werknemers die dreigen uit te vallen door ziekte, het recht geven om aangepast werk te doen op een financieel haalbare manier. Zo kunnen ze aan de slag blijven op een ritme dat voor hen lukt

Kinderen

Kinderen zijn de toekomst. Ze verdienen de volle aandacht van het beleid, en hun rechten moeten beschermd worden. Ze verdienen veilige en gezonde plekken om te spelen, te leren en te groeien, thuis, op school, en in de buurt. En ze verdienen genoeg tijd met hun ouders.

Elk kind verdient een eerlijke start. Geen eerlijke kansen zonder een eerlijk inkomen voor alle gezinnen. Groen maakt van de kinderbijslag een krachtig en rechtvaardig instrument dat ondersteuning geeft aan iedereen, en elk kind uit gezinsarmoede tilt.

Warme, goede basisvoorzieningen dicht bij huis zijn essentieel voor kinderen. Omdat voorgaande Vlaamse regeringen daar niet genoeg in investeerden, leggen ouders vandaag hele zoektochten af naar dingen die vanzelfsprekend zouden moeten zijn: een plaatsje bij de kinderopvang, een goede school, een fijne hobby en ruimte om gezond en veilig te spelen in de buurt. Dat trekken we recht. We zorgen ook dat kinderen en gezinnen snel toegang krijgen tot hulp en een veilige plek als dat nodig is. Dat doen we met broodnodige investeringen in de jeugdhulp. Een samenleving op kindermaat is goed voor jong én oud.

Groen wil:

- // maximaal vijf kinderen per begeleider in de kinderopvang
- // een beter statuut, loon en opleidingskansen voor personeel in de voor- en buitenschoolse kinderopvang
- // toegankelijke en betaalbare kinderopvang voor iedereen. We pakken het plaatstekort aan, laten de bijdrage van ouders overal afhangen van hun inkomen en maken kinderopvang gratis voor gezinnen met de laagste inkomens
- // voor ouders een helder aanspreekpunt in de buurt via de Huizen van het Kind. Ouders in kwetsbare situaties geven we betere toegang tot zorg voor en na de geboorte van hun kind
- // toegang tot jeugdhulp garanderen door extra investeringen, onder meer in de crisishulp
- // een sociale hervorming van het Groeipakket (de Vlaamse kinderbijslag) als belangrijkste maatregel tegen kinderarmoede. We verhogen de sociale toeslagen voor gezinnen naarmate het inkomen lager is en geven extra steun aan eenoudergezinnen
- // een volledige indexering en welvaartsvastheid van de kinderbijslag. We gebruiken geen federale middelen bedoeld voor kinderbijslag voor andere uitgaven
- // het moederschapsverlof optrekken naar 20 weken. Het geboorteverlof voor vaders en meedouders schakelen we stapsgewijs gelijk met het moederschapsverlof
- // ouderschapsverlof uitbreiden naar 5 maanden en openstellen voor zelfstandigen en pleegouders. We verbeteren ook de ontslagbescherming
- // een gendergelijke opname van verloven stimuleren met een genderbonus. Wanneer twee partners elk het ouderschapsverlof volledig opnemen, krijgen ze samen drie maanden extra
- // alleenstaande ouders de verlofkredieten geven die normaal voorzien zijn voor de andere ouder

Mentaal welzijn

Groen gaat voor een samenleving waarin welzijn centraal staat. Waar je tijd hebt om door te brengen met je geliefden, met je familie en je vrienden. Waar gepraat kan worden over hoe het met je gaat.

Groen wil het taboe wegnemen en mentaal welzijn bespreekbaar maken op school, op het werk en in de buurt. Zo worden klachten snel opgepikt en aangepakt, voor ze te erg worden. Als je hulp nodig hebt, moet je die snel krijgen. Of je nu je been breekt of mentaal afziet.

Met Groen in de federale regering maakten we daarom psychologische hulp goedkoper. Daardoor worden nu 15 keer zoveel mensen geholpen met terugbetaalde psychologische zorg. Dat is een gigantisch verschil. Maar het werk is nog niet af.

Nog niet iedereen heeft al toegang tot betaalbare psychologische hulp in de buurt. En op meer gespecialiseerde psychologische hulp moet je soms drie maanden of langer wachten. Als je diep zit, dan is dat heel lang. Daarom blijft Groen investeren in mentaal welzijn en geestelijke gezondheidszorg.

Groen wil:

- // meer preventie en aandacht voor mentaal welzijn op school, op het werk en in de buurt
- // een bruisend buurt- en verenigingsleven als buffer tegen eenzaamheid
- // plaatsen voor laagdrempelige zorg en ontmoeting versterken, zoals buurthuizen en lokale dienstencentra
- // natuur op wandelafstand als boost voor mentale en fysieke gezondheid
- // recht op deconnectie voor elke werknemer en elke leerling
- // dat iedereen gemakkelijk en tegen terugbetaling terecht kan bij een goede psycholoog in de buurt. Voor jongeren is een bezoek aan de psycholoog gratis
- // snelle toegang tot de jeugdhulp en eenvoudigere trajecten, met één trajectbegeleider als duidelijk aanspreekpunt voor kinderen en ouders
- // meer investeren in de Centra voor Geestelijke Gezondheidszorg. We werken de wachtlijsten weg. Wie nood heeft aan gespecialiseerde hulp, moet die snel kunnen vinden
- // voldoende bescherming en intensieve hulp voor mensen in acute psychische nood. Die mensen zonder hulp naar huis sturen, dat kan niet
- // één aanspreekpunt tijdens je hele traject in de geestelijke gezondheidszorg

Onderwijs

Groen strijdt voor een eerlijke start voor iedereen, en het onderwijs is de uitgelezen plek om dat waar te maken. We maken van de school een plek waar je elke dag jezelf kunt zijn. Van de kleuterklas tot het volwassenenonderwijs krijg je de ondersteuning die je nodig hebt om te leren, te ontdekken en te ontwikkelen.

Goed onderwijs legt de basis voor je latere leven. Op school leer je wat je moet kunnen en weten om als kritische burger het leven in te stappen. Goed onderwijs zorgt voor de leerlingen, met extra aandacht voor wie dat nodig heeft. Kansen in het onderwijs worden nog te veel bepaald door de plaats waar je opgroeit. Wij gaan voor onderwijs dat eerlijke kansen geeft aan elke leerling. Dat is onderwijs waarin schoolkosten geen drempel vormen voor je studiekeuze, waar je de begeleiding krijgt die jij nodig hebt, en waar discriminatie geen plaats heeft.

Het lerarentekort zet eerlijke kansen op school onder druk. Groen wil dat elke leerling kan rekenen op een goede leerkracht, want alles staat of valt met de mensen voor de klas. En die mensen verdienen de juiste omkadering en ondersteuning om kwaliteitsvol onderwijs te kunnen geven aan elke leerling. Goede leerkrachten naar het onderwijs halen en in het onderwijs houden wordt één van de grote uitdagingen van de volgende regeerperiode.

- // het lerarentekort aanpakken, onder meer via een startersstatuut voor beginnende leerkrachten, met werkzekerheid, minder lesuren en meer begeleiding
- // meer samenwerking mogelijk maken tussen leerkrachten in en naast de klas
- // meer geld en tijd voor professionalisering van leerkrachten
- // schoolteams versterken met personeelsleden met verschillende expertises, zoals administratief personeel, psychologen of logopedisten
- // schoolteams diverser maken via een inclusief aanwervingsbeleid
- // onderwijsongelijkheid tegengaan door de sociale mix op scholen te verhogen
- // de kwaliteit van onderwijs garanderen met een rijk aanbod. Naast basisvaardigheden, zoals taal en rekenen, is er plaats voor maatschappelijke thema's zoals burgerschap, relaties, duurzaamheid en mediawijsheid
- // dat elk kind gratis naar school kan. We voorzien gratis schoolmateriaal voor elk kind en kostendekkende schooltoelages voor gezinnen met lage inkomens
- // inclusief onderwijs voor leerlingen met een beperking
- // een voedzame, lekkere en duurzame schoolmaaltijd voor elk kind. Voor kinderen van ouders die moeilijk rondkomen, is die maaltijd gratis
- // toegankelijk hoger onderwijs door voldoende hoge studiebeurzen en betaalbare studentenwoningen
- // scholen, hogescholen en universiteiten zonder racisme, discriminatie of grensoverschrijdend gedrag, onder meer via vorming van personeel en een goede klachtenbehandeling
- // het welzijn van leerlingen bevorderen met een gezond evenwicht tussen vrije tijd en schoolwerk, een helder smartphonebeleid op school en versterkte leerlingenbegeleiding
- // recht op deconnectie buiten de schooluren voor leerlingen en leerkrachten
- // van elke school een brede school maken, waar kinderen ook na de lesuren terecht kunnen voor sport en cultuur
- // verouderde schoolgebouwen toegankelijk, comfortabel en duurzaam maken

Pensioenen en ouderenzorg

Ouderen verdienen een plek in het midden van onze samenleving. Velen van hen nemen dagelijks een onmisbare rol op, met vrijwilligerswerk, zorg voor kinderen en kleinkinderen, mantelzorg of andere engagementen.

Ouderen die zorg nodig hebben, hebben recht op zeggenschap en autonomie over hoe en waar die zorg ingericht wordt. We hebben allemaal het recht om de regie van ons eigen leven in handen te houden, ongeacht onze leeftijd of behoeften aan zorg.

Goede pensioenen zijn daarvoor essentieel. Zonder waardige pensioenen is er geen waardige oude dag. Daarom verhoogden we de voorbije jaren de minimumpensioenen. Maar een pensioen moet meer doen dan armoede voorkomen. Een goed pensioen garandeert een aangenaam en gelukkig leven waarin ouderen zelf kunnen kiezen hoe ze hun tijd besteden.

Groen wil:

- // de recente verhogingen van het minimumpensioen en de Inkomensgarantie voor Ouderen (IGO) verdedigen en versterken
- // dat je de mogelijkheid hebt om met pensioen te gaan vanaf 42 loopbaanjaren, of anders op de wettelijke pensioenleeftijd, afhankelijk wat het eerste komt. Als we dat principe toepassen, kunnen de meeste mensen voor hun 65e met pensioen
- // zware loopbaanjaren sterker laten doorwegen bij de berekening van die 42 jaar
- // eerlijke pensioenen voor mensen die een aantal jaren in hun carrière niet of deeltijds gewerkt hebben omdat ze zorgtaken opnamen in hun gezin
- // commercialisering van de ouderenzorg stoppen, zodat de facturatie van het woonzorgcentrum voor elke oudere betaalbaar is
- // een aangepaste woning voor iedere oudere
- // dat ouderen, naast thuis blijven wonen of in een woonzorgcentrum, ook kunnen kiezen voor meergeneratiewonen of een kleinschalige woonvorm
- // in elk dorp of elke buurt een plek waar ouderen terecht kunnen voor sociale activiteiten, maar ook voor dienstverlening, informatie en hulp. Dat kan bijvoorbeeld via lokale dienstencentra of antennewerking
- // de inspraak van ouderen bij beleidsbeslissingen versterken
- // Belgische steun voor een internationaal verdrag voor de mensenrechten van ouderen

Publieke diensten

Samen streven we naar een samenleving waarin het goed leven is, waarin we ons veilig voelen en rechtvaardigheid voorop staat. Een gezonde overheid en sterke publieke diensten zijn de beste garantie voor onze brede welvaart, en ze vormen een rode draad in ons verkiezingsprogramma.

Een goeie overheid is voor ons geen kwestie van 'zo groot mogelijk' of 'zo klein mogelijk'. Ze moet vooral goed samenwerken met burgers, bedrijven en het maatschappelijk middenveld. Ze moet meer ruimte geven aan burgerinitiatieven en burgers beter betrekken in haar beleid. Het klimaatpact dat wij willen sluiten met de industrie is daar een voorbeeld van. De overheid maakt daarin afspraken met bedrijven, met milieubewegingen, vakbonden en andere betrokken partijen om onze industrie toekomstbestendig en duurzaam te maken.

Met goede publieke dienstverlening maakt de overheid het verschil in het dagelijks leven van mensen. Enkel zo kunnen we burgers geven wat ze verdienen, zoals goede, betaalbare zorg voor jong en oud en kwaliteitsvol onderwijs dat elk kind een eerlijke start geeft.

Groen staat voor een overheid die respect heeft voor de grondrechten van burgers, in tegenstelling tot de Vlaamse regering die bijvoorbeeld al jaren het recht op wonen niet nakomt.

Wij willen de ellenlange wachtlijsten wegwerken, met een verdubbeling van het sociaal huuraanbod.

Een gezonde overheid is ook een competente overheid met kennis van zaken. Groen wil dat de overheid belangrijke expertise terug in huis haalt, zodat we dit niet meer hoeven uitbesteden aan dure, externe consultants. Groen wil ook een onafhankelijke administratie waarin promoties en benoemingen los staan van partijkleur.

Ook op belangrijke inspectiediensten is in de afgelopen jaren te veel bespaard. Dat geldt voor de diensten die de veiligheid en gezondheid op de werkvloer beschermen, maar ook voor de milieu-inspectie. We willen meer slagkracht voor deze diensten, en bijvoorbeeld ook voor de FOD Financiën, politie en justitie zodat zij fiscale fraude grondig aan kunnen pakken. Overheidsdiensten mogen niet achterophinken in de strijd tegen onrecht.

Tenslotte moet ook de infrastructuur van de overheid kwaliteitsvol, toekomstbestendig en toegankelijk zijn. Overheidsgebouwen, trein-, tram- en metrostations en de publieke ruimte opknappen, dat is ook een kans om te verduurzamen en om goede, groene jobs te creëren. Ook de digitale infrastructuur van de overheid moet klaar zijn voor de toekomst. We zorgen daarnaast voor genoeg fysieke loketten, waar mensen met vragen terecht kunnen.

Samenleven

Groen gaat voor een samenleving waarin je de vrijheid hebt om te zijn wie je bent en te houden van wie je houdt. Onze samenleving is divers in de breedste zin van het woord. We omarmen en koesteren die diversiteit en strijden voor gelijke kansen voor iedereen.

Samenleven gaat niet vanzelf. Wij willen dat overheid, middenveld en burgers meer initiatieven nemen om ontmoeting en gesprek mogelijk te maken. We geloven in de kracht van het verenigingsleven en ondersteunen het brede sociaal-cultureel werk.

Nog een belangrijke bouwsteen: nieuwkomers goed onthalen en alle kansen geven om deel te nemen aan de samenleving. Integratie is een wederzijds proces en is pas geslaagd wanneer iedereen volwaardig deel uitmaakt van de samenleving. Wij willen dit proces in goede banen leiden in plaats van bijkomende drempels op te werpen. Het inburgeringstraject betalend maken is wat dat betreft bijvoorbeeld een foute keuze.

Groen wil:

- // een ruim aanbod 'Nederlands als tweede taal' voor nieuwkomers, zodat deze mensen zo snel mogelijk kunnen deelnemen aan de samenleving
- // nieuwkomers integreren met een gratis en stimulerend inburgeringstraject
- // basisrechten zoals een sociale huurwoning of kindergeld nooit afhankelijk maken van kennis van het Nederlands
- // buitenlandse diploma's en vaardigheden vlotter erkennen
- // meer sociale mix in buurten en scholen, door te investeren in voldoende betaalbare woningen in kernen, toegankelijke basisvoorzieningen in de buurt en een gericht inschrijvingsbeleid in het onderwijs
- // van 8 mei een officiële feestdag maken: we herdenken de bezetting en het verzet tijdens de Tweede Wereldoorlog en vieren de overwinning op het fascisme
- // een meer correcte en transparante financiering van de levensbeschouwingen
- // dat je je levensbeschouwelijke overtuiging kan beleven en uiten. We schrappen verbodsbepalingen over het dragen van levensbeschouwelijke tekenen: een hoofddoek of kruisje, je draagt wat je wil
- // gendergerelateerd geweld, zoals seksisme, partnergeweld of seksueel grensoverschrijdend gedrag beter voorkomen en zorgen voor een goede opvang en opvolging van slachtoffers
- // een meer inclusieve welzijns- en gezondheidssector voor LGBTI+-personen. We ondersteunen initiatieven en middenveldorganisaties voor deze doelgroep
- // investeren in de specifieke zorg voor transpersonen. Wachtlijsten werken we weg. We voorzien voldoende terugbetaalde psychosociale begeleiding. Medisch noodzakelijke ingrepen tijdens de transitie worden gratis

Sociale Zekerheid (bescherming)

Een sterke sociale zekerheid is essentieel voor een waardig bestaan. Het beschermt je inkomen en biedt stabiliteit. Tegenslagen zoals werkloosheid en ziekte kunnen ons allemaal overkomen.

Onze sociale zekerheid en sociale bijstand vormen de belangrijkste dam tegen armoede en ongelijkheid in ons land. Zonder deze verankerde solidariteit zou bijna de helft van de Belgen risico lopen om in armoede terecht te komen. Daarom verbeteren we de toegang en dichtten we de gaten in het net door de sociale zekerheid verder te versterken.

Alleen op die manier tillen we iedereen boven de armoedegrens. Vertrouwen, emancipatie en solidariteit staan voor ons centraal, niet controleren en sanctioneren.

Groen wil:

- alle minimumuitkeringen verder optrekken tot boven de armoedegrens
- tegen 2030 een welvaartsgarantie invoeren. Wie van een lage uitkering leeft, wordt met de welvaartsgarantie bijgepast tot minstens de armoedegrens. Wie een laag inkomen uit werk heeft, krijgt meer
- de automatische indexerings van sociale uitkeringen behouden
- dat het verschil tussen de bijstandsuitkeringen, de uitkeringen van de sociale zekerheid en de minimumlonen groot genoeg blijft, zodat werken loont
- de welvaartsenveloppe volledig toekennen. Met dat geld worden pensioenen en uitkeringen bovenop de indexaanpassingen verhoogd. De middelen worden autonoom verdeeld door de sociale partners
- geen sterkere degressiviteit, beperking in de tijd of verplichte gemeenschapsdienst bij werkloosheidsuitkeringen. De praktijk laat zien dat dit de werkloosheid niet vermindert en mensen sneller in armoede doet belanden
- de OCMW's versterken en beter financieren. We laten de federale overheid 90% van de betaling van het leefloon voor zich nemen en wijzen de OCMW's geen nieuwe opdrachten toe zonder bijkomende financiering
- sociale rechten, uitkeringen en premies waar mogelijk automatisch toekennen. Zo krijgen mensen sneller waar ze recht op hebben zonder dat ze ingewikkelde procedures moeten doorlopen. We vertrekken bij toegang tot rechten en begeleiding vanuit vertrouwen

Sociale Zekerheid (bijdragen)

Alle Belgen hebben recht op sociale zekerheid. Als het even tegenzit, dan vangen we elkaar op. Dat doen we uit solidariteit en vertrouwen in elkaar. De sociale zekerheid geeft veerkracht aan onze maatschappij. Het is dan ook één van de historische verwezenlijkingen waar we als Belgen trots op mogen zijn.

Groen wil de sociale zekerheid hervormen om ze te verbeteren, niet om erop te besparen. Op dit moment spendeert België immers al minder aan sociale uitgaven dan een aantal buurlanden en andere gelijkaardige Europese landen. Dat betekent niet dat het geen uitdaging zal zijn om de financiering ook voor de toekomst te verzekeren.

De ondoordachte taxshift van de regering Michel heeft een gat geslagen in de financiering van onze sociale zekerheid. We willen de bijdragen hervormen en ook grote vermogens op een eerlijke manier laten bijdragen. Zo verzekeren we dat we de sociale uitgaven kunnen blijven dragen en iedereen inkomensbescherming en stabiliteit kunnen bieden

Groen wil:

- dat loonvoordelen meegerekend worden in de bijdrage aan de sociale zekerheid vanuit het principe dat loon altijd loon is, of het nu in euro's of in zogenaamde extralegale voordelen wordt uitbetaald
- de sociale bijdragen van zelfstandigen socialer en progressiever maken, waarbij hogere inkomensschijven niet langer minder bijdragen dan lagere
- de verschillende kortingen op de sociale bijdragen onder de loep nemen. Kortingen die hun doel niet bereiken of voor bijkomende koterijen of ongelijkheid zorgen, draaien we terug
- grote vermogens op een eerlijke manier laten bijdragen aan de sociale zekerheid
- de sociale zekerheidsmiddelen op een meer gerichte en minder ongelijke manier verdelen. Zo toppen we bijvoorbeeld de 1% hoogste pensioenen af
- bedrijven waar veel werknemers langdurig ziek zijn, meer laten bijdragen. Zo sporen we werkgevers aan om voor hun werknemers te zorgen
- fraude bestrijden via een antimisbruikbepaling in de sociale zekerheid
- de sociale zekerheid beschermen tegen commercialisering
- het gezamenlijk beheer van de sociale zekerheid door werkgevers en werknemers verder zetten
- het federale karakter van de sociale zekerheid behouden

Verenigingen en vrije tijd

Voldoende vrije tijd is geen luxe. Het is essentieel, net als een goede gezondheid en werkbaar werk. Genoeg vrije tijd, en genoeg mogelijkheden om die tijd naar eigen zin door te brengen, dat maakt een gezonde en gelukkige samenleving. Op andere plekken in dit programma beschrijven we hoe Groen mensen meer tijd wil geven. Meer tijd betekent ook meer vrije tijd, en meer tijd voor mensen om zich in te zetten voor anderen, bijvoorbeeld via vrijwilligerswerk.

We willen dat vrijwilligerswerk de waardering krijgt die het verdient. Vrijwilligers zijn niet alleen onmisbaar voor het verenigingsleven, veel mensen gebruiken hun vrije tijd ook om hun steentje bij te dragen. Ze vormen vaak een laatste vangnet voor de mensen die door onze economie en door het beleid in de steek gelaten worden, zoals kwetsbare ouderen, daklozen en vluchtelingen.

We geven vertrouwen en ondersteuning aan het diverse verenigingsleven. Burgerinitiatieven, jeugdwerk en jeugdbewegingen, sportclubs ... ze zijn belangrijk voor ons welzijn en een motor van maatschappelijke verandering. Voor Groen is het belangrijk dat alle mensen, ongeacht hun financiële middelen, ongeacht hun kleur, gender, seksuele voorkeur of achtergrond, ongeacht handicap kunnen deelnemen aan het verenigingsleven, en hun vrije tijd kunnen inrichten zoals ze zelf willen.

Groen wil:

- // minder bureaucratie en regulitis voor kleine vzw's. We vereenvoudigen de belastingaangifte en publicatie in het Staatsblad en vermijden dat dezelfde gegevens telkens opnieuw doorgegeven moeten worden
- // de meldingsplicht bij RVA, Fedasil en het ziekenfonds voor bepaalde groepen van vrijwilligers afschaffen
- // meer ondersteuning en middelen voor sociale sportinitiatieven
- // zwemmen in open water als norm en meer ruimte om te bivakkeren en vrij te kamperen
- // een reglement tegen grensoverschrijdend gedrag met de nodige sancties in elke sportbond en federatie
- // voldoende tijd om jong te zijn, met voldoende taakvrije uren en avonden. Vakanties zijn écht vakantie en elk kind heeft minstens 2 uur buitenspeeltijd op school per dag
- // een grote groene speelruimte voor kinderen en jongeren, ook in dichtbebouwd gebied, waar het mogelijk is om écht te ravotten
- // een publieke ruimte voor en door alle jongeren, met voldoende plaats om te feesten, bijeen te komen, op kamp te gaan en van zich te laten horen
- // een sterker jeugdwerk en netwerk van jeugdhuizen, die een unieke plaats zijn voor participatie en mede-eigenaarschap van jongeren

Wonen

Iedereen heeft recht op een dak boven het hoofd. Wij willen een kwaliteitsvolle en betaalbare woning voor iedereen. We willen dat je ook na het betalen van de huur of je lening nog genoeg geld overhoudt voor een menswaardig bestaan.

De voorbije Vlaamse regeringen zonder Groen hebben het woonbeleid verwaarloosd. Huren is duurder dan ooit en bijna 180.000 mensen hebben recht op een sociale woning, maar kregen niet meer dan een plaats op de wachtlijst.

Het is hoog tijd voor een andere aanpak. We willen huisvesting weer meer in handen nemen. We garanderen het recht op goed en betaalbaar wonen, en zorgen voor een warme thuis voor iedereen, ook voor wie moeilijk rondkomt.

Je ergens thuis kunnen voelen, is immers het begin van alles. Een sterke basis waarop je jouw leven kunt bouwen.

- // een groot potentieel creëren voor betaalbare woningen met gerichte verdichtingsoperaties
- // voorkomen dat woningprijzen stijgen door speculatie
- // meer grond in publieke handen
- // een betere bestrijding van leegstand
- // via erfpachtconstructies en Community Land Trusts mensen toegang geven tot een koopwoning terwijl de grond in collectieve handen blijft
- // huurprijzen objectief laten ramen, rekening houdend met de ligging en eigenschappen van de woning
- // van 9-jarige huurovereenkomsten opnieuw de norm maken, want kortere huurcontracten zorgen voor minder woonzekerheid en hogere prijzen
- // de wachtlijsten voor sociale woningen helemaal wegwerken tegen 2040
- // het aantal sociale huurwoningen verdubbelen en de bestaande sociale woningen verduurzamen
- // private eigenaars aanmoedigen om hun woning sociaal te verhuren via een woonmaatschappij
- // een snellere en automatische toekenning van de Vlaamse huurpremie voor wie wacht op een sociale woning
- // een einde maken aan dak- en thuisloosheid volgens het principe van 'housing first'. Pas met een dak boven je hoofd kan je ook de rest van je leven in handen nemen
- // de sociale lening hervormen zodat meer mensen toegang krijgen tot een eigen woning
- // wooncoöperaties aanmoedigen. Dat doen we met snellere vergunningen, de mogelijkheid om in groep een hypotheeklening af te sluiten en een verlaging van de registratierechten voor wooncoöperaties tot het niveau van de eerste en enige woning
- // algemene toegankelijkheidsvereisten bij (ver)nieuwbouw zodat ouderen en mensen met een fysieke handicap altijd terecht kunnen in een geschikte woning

Zorg en gezondheid

Iedereen heeft recht op goede en betaalbare zorg. Lange wachtlijsten en personeelstekorten maken dat mensen nu niet altijd de zorg krijgen die ze nodig hebben. Daar willen wij iets aan doen.

De overheid moet investeren in de zorg. De federale groeïnorm voor het budget van de gezondheidszorg is hiervoor essentieel. Op Vlaams niveau ontbreekt zo'n norm, en de gevolgen daarvan zijn een crisis in de kinderopvang, in de ouderenzorg, in de jeugdhulp en de zorg voor personen met een handicap.

Er is bovendien veel meer nodig dan geld. We willen de zorg ook anders organiseren, en dichterbij mensen thuis. We zorgen dat dokters en andere zorgverleners minder tijd aan administratie moeten besteden, zodat ze meer tijd hebben voor mensen. We investeren in preventie, zodat mensen gezond zijn én blijven. We geven mensen ook meer tijd om voor elkaar te zorgen, en ondersteunen mantelzorgers en vrijwilligers die zorgen voor anderen.

Groen wil:

- // voldoende geld voor de zorg. In Vlaanderen voeren we een jaarlijkse groeïnorm in voor het welzijnsbudget, zoals die federaal al voor de gezondheidszorg bestaat. Als meer mensen zorg nodig hebben, moeten er ook meer middelen zijn
- // een einde maken aan de wachtlijsten, onder meer voor de zorgbudgetten voor personen met een handicap, in de jeugdhulp en in de centra voor geestelijke gezondheidszorg
- // dubbel zoveel investeren in preventie. Het preventiebudget wordt onder andere gebruikt voor vaccinatie, preventie van verslaving en preventieve gezondheidsscreenings
- // meer personeel aantrekken in de zorgsector, met betere statuten, werkbaar werk, betere verloning, meer leerkansen en een betere taakverdeling, op basis van vaardigheden in plaats van enkel het diploma
- // dat iedereen terecht kan bij de huisarts of specialist wanneer dat nodig is. We laten genoeg mensen afstuderen als huisarts en in specialisaties waar tekorten zijn. We maken vergoedingen gelijk voor verschillende specialisaties en zorgen voor aanvaardbare werktijden voor artsen in opleiding
- // zorg betaalbaar maken voor iedereen. Dat doen we door enkel remgeld aan te rekenen bij een bezoek aan de dokter en de verhoogde tegemoetkoming automatisch toe te kennen
- // meer wijkgezondheidscentra en medische huizen, waar je artsen en andere zorgverleners kan raadplegen zonder te moeten betalen
- // dat iedereen de juiste zorg krijgt op het juiste moment door meer samenwerking tussen zorgverleners in de buurt, zoals huisartsen, tandartsen, apothekers, maatschappelijk werkers, verzorgenden en psychologen
- // het mantelzorgverlof uitbreiden en hervormen, zodat je zo lang als nodig kan zorgen voor iemand
- // overmatig gebruik van geneesmiddelen bestrijden, in de eerste plaats van antibiotica, antidepressiva, slaap- en kalmeermiddelen

Democratie en mensenrechten

Democratie, rechtsstaat en mensenrechten zijn de hoekstenen van ons programma. Vrijheid om te zijn wie je bent, gelijke rechten en een gelijke behandeling van mensen maken daar deel van uit. Wie je ook bent, wat je ook gelooft, wie je ook graag ziet en waar je ook geboren bent: mensenrechten zijn er voor iedereen.

Een strijd die al lang gestreden is? Jammer genoeg niet: extreemrechtse partijen kloppen in heel Europa op de deur. Ze zijn gevaarlijk voor onze rechten en vrijheden, voor de rechten van vrouwen, mensen van kleur en mensen van de LGBTI+-gemeenschap. In ons politiek werk staat de strijd tegen discriminatie en voor gelijke rechten centraal.

Net als de strijd tegen onderdrukking en geweld. Oorlog en conflict kost mensenlevens en ontwricht samenlevingen. In het Midden-Oosten, maar ook in Europa en daarbuiten. Een sterk links en progressief geluid is nodig. Voor Groen is het helder: wij kiezen de kant van de mensenrechten en van onschuldige burgers. Wij zijn solidair met de slachtoffers van oorlog en geweld, met mensen op de vlucht en mensen in lage-inkomenslanden.

Grote uitdagingen rond mensenrechten pakken we alleen aan met Europese samenwerking. Dat geldt voor de strijd tegen oorlog en geweld, maar ook voor eerlijk klimaatbeleid dat iedereen meeneemt. De Europese Groenen willen een duurzaam én sociaal Europa. Een gezond klimaat? Meer en betere natuur? Dat komt er enkel als we samenwerken en iedereen meenemen.

We beschermen ook de rechtsstaat en de democratie. Die staan over de hele wereld onder druk, ook hier. We willen de democratie versterken door te zorgen dat iedereen erin vertegenwoordigd is én door burgers beter te betrekken bij de besluitvorming.

Tegelijk volstaat dat niet. Burgers willen resultaten zien. Of het nu gaat over beslissingen rond de organisatie van ons land en onze politiek, of beslissingen rond moeilijke thema's als abortus of euthanasie: de samenleving heeft nood aan politici die openheid, durf en daadkracht tonen. Politici die luisteren, eerlijk en geïnformeerd handelen en transparant terugkoppelen naar burgers. Dát is hoe de democratie er voor Groen moet uitzien.

Antidiscriminatie

Groen strijdt vóór vrijheid, vóór gelijke rechten en tégen discriminatie. Uitgesloten worden omwille van je naam of huidskleur? Niet zelf kunnen beslissen over je eigen lichaam? Anders behandeld worden omdat je geen deel uitmaakt van een 'traditioneel gezin'? Dat kan niet.

De strijd tegen racisme, seksisme en discriminatie van LGBTI+ personen en personen met een handicap, die staat voor ons bovenaan de politieke agenda. Iedereen zou zich welkom, veilig en gerespecteerd moeten voelen in de samenleving. Of het nu op de arbeidsmarkt, in het onderwijs, op de woonmarkt of ergens anders is.

We pakken discriminatie en uitsluiting aan en sanctioneren waar nodig. Verschillende vormen van uitsluiting en discriminatie versterken elkaar, en daar moet het beleid rekening mee houden. Als je wordt uitgesloten, moet je kunnen rekenen op de overheid. Bij vermoedens van discriminatie moet de overheid handelen, en slachtoffers onvoorwaardelijke steun bieden.

Het koloniale verleden van België heeft tot op de dag van vandaag een weerslag in onze samenleving. Groen wil dat ons land dit verleden in de ogen kijkt, en het institutioneel racisme dat eruit voortvloeit, aanpakt

Groen wil:

- // een ambitieus nationaal actieplan tegen racisme, samen met alle regeringen en met iedereen die werkt aan meer gelijkheid. We verwachten dat ook de Vlaamse Regering bijdraagt, zoals de federale, Brusselse en Waalse regering al gedaan hebben
- // discriminatie op de woon- en arbeidsmarkt bestrijden met praktijktesten en passende sancties
- // inspectiediensten de mensen en middelen geven om discriminatie op te sporen en aan te pakken
- // dat bedrijven die zich schuldig maken aan discriminatie uitgesloten worden van overheidsopdrachten
- // grondige aandacht voor discriminatie en racisme in de politieopleiding
- // in elke lokale politiezone een referentieambtenaar als aanspreekpunt voor klachten over discriminatie en haatmisdrijven. Deze ambtenaar staat ook in voor de opvolging van klachten
- // haatspraak beter aanpakken en zorgen voor een goede opvolging
- // dat België excuses aanbiedt voor het koloniale verleden aan Congo, Rwanda en Burundi
- // dat het koloniale verleden niet langer verheerlijkt wordt in de publieke ruimte
- // dat gestolen koloniaal erfgoed teruggegeven wordt
- // een kenniscentrum over ons koloniaal verleden oprichten
- // bindende streefcijfers voor diversiteit bij overheidsinstellingen. En ook bij de Vlaamse overheid willen we anonieme sollicitatieprocedures tot aan de gespreksronde
- // een volledige uitvoering van het VN-Verdrag inzake de rechten voor personen met een handicap zodat zij volwaardig kunnen deelnemen aan de samenleving
- // leerkrachten opleiden om met discriminatie en racisme in de klas om te gaan. Elke school krijgt minstens één vertrouwenspersoon en een meldpunt voor racisme en discriminatie

Defensie

Internationale vrede en respect voor de mensenrechten zijn belangrijke drijfveren van ons politiek werk. Defensie is een noodzakelijk instrument in dat streven, maar mag nooit het doel op zich zijn, laat staan het enige middel waarmee we vrede nastreven. Uiteindelijk willen we net naar minder wapens, naar wapenbeheersing en naar internationale relaties waarin sterke diplomatie en mensenrechten zwaarder wegen dan wapengekletter. Dat blijft, juist in woelige tijden, onze horizon.

Ook democratische controle over defensie blijft cruciaal. Om haar functie te vervullen, moet de Belgische defensie een voldoende veerkrachtige organisatie zijn en blijven. Dat vraagt op dit moment investeringen in personeel, operaties en materieel in zowel cyber als de land-, zee- en luchtmacht.

Naast geopolitieke crisissen zal ook de klimaatcrisis in de komende jaren zorgen voor onzekerheid, op het wereldtoneel en in eigen land. Groen wil een leger dat klaarstaat om burgers te helpen en te beschermen, ook wanneer er zich een klimaatramp voordoet.

Groen wil:

- // samenwerking rond defensie verder versterken op Europees niveau. Zo wordt Europa minder afhankelijk van niet-Europese landen
- // de democratische en parlementaire controle op het nationale en Europese defensiebeleid versterken
- // deelname aan militaire missies laten goedkeuren in het parlement
- // de Kamercommissies Legeraankopen en Buitenlandse Missies met open deuren laten vergaderen wanneer mogelijk. Zo zorgen we voor meer transparantie
- // onze cyberdefensiecapaciteit verder uitbreiden en werk maken van een digitaal rampenplan
- // wil dat het leger niet alleen een mannenzaak is en dat 30% van de werknemers een ander gender heeft tegen 2030
- // niet langer kernwapens toestaan op Belgisch grondgebied en het VN-verbodsverdrag op kernwapens mee ondertekenen
- // een nationaal en internationaal verbod op killer robots (volledig autonome wapensystemen die zelf doelwitten kiezen en zelf besluiten om aan te vallen)
- // een juridisch bindende Europese verordening over wapenexport en meer Vlaamse controle op de bestemming van wapens en militaire goederen en hoe die gebruikt worden
- // meer controle op export en gebruik van goederen die naast niet-militair gebruik ook voor militaire doelen gebruikt kunnen worden ("dual use"), zoals bepaalde grondstoffen in de bouw, apparatuur, software of technologie
- // buitensporige overwinsten binnen de Europese defensie industrie afromen

Democratie

Groen wil onze democratie vernieuwen en versterken. Want ze staat onder druk. Van binnenuit, omdat onze politieke instellingen niet goed genoeg functioneren en er onder burgers een groot wantrouwen leeft tegenover die instellingen. En van buitenaf, omdat antidemocratische leiders en partijen democratie en rechtsstaat in vraag stellen en ze liever zouden afbreken dan verder opbouwen. Leiders als Orban in Hongarije ondermijnen de rechten van minderheden en de democratie zelf.

Tegelijk toont de democratie ook veerkracht. Vooral lokale besturen experimenteren volop met nieuwe vormen van burgerparticipatie. In een gezonde democratie krijgen alle burgers de kans mee te spreken, mee te beslissen en mee te bouwen aan onze samenleving. Dat zorgt voor beter beleid. We willen burgers daarom meer inspraak geven in besluitvorming.

De politiek moet ook de samenleving beter weerspiegelen: elke Vlaming, Brusselaar en Belg zou zich moeten kunnen herkennen in de politici die hen vertegenwoordigen. We willen de werking van onze politieke instellingen ook versterken en moderniseren. Parlementen moeten hun deuren en ramen opengooien voor burgers en het kloppend hart worden van onze democratie.

Groen wil:

- // burgers meer inspraak geven. We versterken bestaande democratische instellingen en installeren nieuwe vormen van democratie, zoals het petitierecht en gelote burgerpanels
- // dat burgerparticipatie alle mensen bereikt, ook zij die daar vandaag nog niet mee bezig zijn
- // ruimte geven aan zowel het klassieke middenveld als aan nieuwe en vaak lossere burgerinitiatieven
- // 16-jarigen stemrecht geven voor alle verkiezingen, zoals dat ook voor de Europese verkiezingen het geval is. Ook het stemrecht voor niet-Belgen die in België wonen en voor Belgen in het buitenland breiden we uit naar alle niveaus
- // de opkomstplicht behouden en die in Vlaanderen weer invoeren voor de lokale verkiezingen
- // parlementen en gemeenteraden versterken, zodat zij meer zijn dan een aanhangsel van regering en schepencollege
- // voltijdse parlementsleden en burgemeesters. We laten niet langer toe dat politici het mandaat van parlements lid en dat van burgemeester of schepen combineren
- // een grondige hervorming van de partijfinanciering. We zijn voor publieke financiering van partijen, maar verlagen het bedrag en hervormen het systeem zodat het eerlijker wordt. Zo krijgt politieke vernieuwing meer kans
- // reclameuitgaven van politieke partijen begrenzen en het gebruik van sociale media beter reguleren
- // regeringen die de rechtsstaat afbreken, zoals in Hongarije op dit moment, het stemrecht in de Europese Unie ontnemen.

Ethische thema's

Iedereen heeft het recht om op cruciale momenten zelf beslissingen te nemen over het eigen leven. Daarom blijven we ons inzetten voor zelfbeschikking. Met een kader dat iedereen duidelijke rechten geeft, en ook de vrijheid om eigen keuzes te maken.

Wie zwanger raakt, heeft het recht zelf controle te nemen over het eigen lichaam, en de impactvolle beslissing om al dan niet een kindje te krijgen. We versterken en moderniseren ook het wettelijk kader voor mensen met een kinderwens. Zo zouden heldere regels over draagouderschap bijvoorbeeld alle betrokken personen ten goede komen. We willen daarbij ook bijvoorbeeld zorgen voor een gelijke behandeling van LGBTI+-koppels bij het vervullen van hun kinderwens.

Op een bepaald moment loopt het leven voor ons allemaal ook ten einde. Groen wil het recht op inspraak over je eigen levenseinde beter verankeren, van de zorg die je krijgt in je laatste levensjaren, tot het versterken van het recht op euthanasie. Ook mensen die zich in een uitzichtloze medische situatie bevinden zouden meer rechten moeten krijgen om zelf te beslissen over hoe ze willen sterven.

Groen wil:

- // het recht op abortus verankeren in de grondwet. De abortus-termijn breiden we uit naar minstens 18 weken. De verplichte bedenktijd van 6 dagen schaffen we af
- // abortus voor minderjarigen mogelijk maken zonder toestemming van ouder(s) of voogd
- // een wettelijk kader voor draagouderschap, waarbij de rechten van de draagouder, het kind en de wensouders beschermd worden. Commerciële praktijken in binnen- en buitenland verbieden we
- // de anonimiteit van zaad- en eiceldonoren opheffen zodat kinderen later bepaalde gegevens van hun donor kunnen opvragen. Contact tussen beide is enkel mogelijk bij wederzijdse toestemming
- // zorgverleners stimuleren om op tijd met patiënten te bespreken welke zorg en beslissingen ze willen rond hun levenseinde (vroegtijdige zorgplanning)
- // meer investeren in palliatieve zorg
- // het recht op euthanasie uitbreiden voor personen met dementie en toegang tot euthanasie beter garanderen voor personen in een uitzichtloze medische situatie
- // begeleide levensbeëindiging bespreekbaar maken, ook voor wie een stervenswens heeft zonder medische aanleiding

Europa

De Europese samenwerking startte ooit als een vredesproject. De Russische aanval op Oekraïne, agressief nationalisme in verschillende lidstaten en een verslechtering van burgerrechten in heel wat landen tonen dat die fundamenteën nog steeds relevant zijn.

De Europese Unie is ondertussen zo veel meer dan een vredesproject. In de afgelopen jaren heeft Europa belangrijke stappen gezet met ambitieuze, gedeelde klimaatdoelstellingen en meer onafhankelijkheid in strategische sectoren.

Europese samenwerking werkt, maar is nog lang niet zoals ze moet zijn. De democratische werking van de Unie moet veel beter: we geven burgers meer controle, inspraak en inzicht in Europese besluitvorming. En de Europese klimaatdoelstellingen moeten we beschermen, maar ze moeten ook eerlijker. Dat vraagt niet alleen een groene, maar ook een sociale Europese deal.

Groen wil:

- // een sterkere Europese democratie, met een grotere rol voor het Europees Parlement, een Europese kieskring, en meer directe inspraak voor burgers
- // een einde aan de vetorechten van individuele lidstaten bij het maken van Europese wetgeving
- // respect voor de rechtsstaat in alle lidstaten. Zo niet, geen Europese subsidies of stemrecht in de Raad
- // de Europese klimaatafspraken beschermen en versterken: een CO₂-reductie van minstens 95% tegen 2040 (t.o.v. 1990)
- // ambitieus Europees investeringsbeleid: 520 miljard euro aan extra publieke en private investeringen in de EU
- // een groter eigen Europees budget, gericht op een sterke groene economie en publieke diensten van wereldklasse
- // Europese regels voor de begroting van lidstaten die rekening houden met de korte én de lange termijn, en die dus ook investeringen toelaten om onze welvaart en ons klimaat veilig te stellen
- // Een groter Sociaal Klimaatfonds, dat mensen die moeilijk rondkomen meeneemt in de klimaattransitie
- // een bindende Europese einddatum voor fossiele subsidies in de lidstaten
- // het Europees landbouwbeleid hervormen, zodat we de natuur beschermen en Europese boeren een eerlijke prijs geven
- // geen belastingparadijzen binnen de Europese Unie
- // correcte lonen voor werknemers, veilige werkomstandigheden en stabiele, duurzame jobs
- // perspectief voor kandidaat-lidstaten zoals Oekraïne, met duidelijke voorwaarden
- // een kleinere Commissie, waarbij niet iedere lidstaat altijd een Commissaris heeft

Internationaal

Mensenrechten, democratie en internationaal recht zijn voor Groen de hoekstenen van het Belgische buitenlands beleid. Wij streven naar een wereld waarin vrede heerst en waarin samenwerking, solidariteit en wederzijds respect de boventoon voeren.

De oorlogen en het geweld in Gaza en Oekraïne maken de strijd voor mensenrechten en solidariteit actueler dan ooit. Dichtbij en ver van huis zien we een zorgwekkende opmars van autoritaire partijen en figuren, van machtsvertoon en het risico op gewelddadige escalatie. Autoritaire leiders in landen als Rusland en China dwingen ons tot waakzaamheid in ons buitenland- en veiligheidsbeleid. We hebben meer Europese samenwerking nodig en Europese strategische autonomie.

In een vreedzame wereld is ook minder ongelijkheid. Want internationale conflicten en spanningen zijn diep verweven met de economische en sociale verhoudingen. Ook daarom moeten samenwerking, solidariteit en rechtvaardigheid centraal staan in ons internationaal beleid. Dat vraagt meer duurzame en structurele ontwikkeling, in partnerschap met landen en organisaties in het Globale Zuiden.

In ons handelsbeleid werken we aan meer respect van overheden en bedrijven voor werknemersrechten en voor milieunormen.

Groen wil:

- // dat buitenlandbeleid altijd mensenrechten en het internationaal recht centraal zet, ook in tijden van gewapend conflict
- // dat gendergelijkheid, burgerrechten en steun aan het maatschappelijk middenveld en aan de vrije pers speerpunten zijn van onze internationale relaties
- // de Europese zorgplichtwet in de praktijk brengen. Deze wet verplicht multinationals om de mensenrechten te respecteren doorheen de hele productie- en aanleveringsketen
- // ecocide, het opzettelijk en onherroepelijk vernietigen van leefmilieu, internationaal als misdrijf laten erkennen en opnemen in het Statuut van het Internationaal Strafhof
- // de VN-Veiligheidsraad hervormen door een eerlijkere vertegenwoordiging van de regio's en een afschaffing op termijn van het vetorecht van de permanente leden
- // onze diplomatie versterken, want in gesprek gaan met elkaar is noodzakelijk voor vrede, internationale veiligheid en rechtvaardigheid
- // handels- en investeringsakkoorden die het algemeen belang dienen. Die akkoorden mogen nooit in strijd zijn met onze verplichtingen rond klimaat, milieu, sociale rechten en mensenrechten
- // producten van de Europese markt weren die gemaakt zijn door kinderarbeid, door dwangarbeid, in giftige of gevaarlijke werkomstandigheden, of met zware milieuvervuiling tot gevolg
- // het budget voor ontwikkelingssamenwerking doen stijgen tot de internationaal afgesproken norm van 0,7% van het BBP

Justitie

Onze democratische rechtsstaat is een kostbaar goed dat we moeten beschermen tegen aanvallen in binnen- en buitenland. Belangrijke basisrechten in de grondwet verankeren – zoals vrijheid van meningsuiting, godsdienstvrijheid, het recht op privacy en het discriminatieverbod – dat is belangrijk, maar daarmee is het werk niet af. Voor ons is de rechtsstaat beschermen, verdedigen en versterken één van de grootste prioriteiten van de komende tien jaar. Dat is een taak voor ons allemaal.

Omgekeerd is de rechtsstaat er om onze rechten veilig te stellen, maar dat kan alleen als je je rechten kan afdwingen bij een rechter. Daarvoor is een rechterlijke macht nodig die toegankelijk, efficiënt en onafhankelijk is. Klassenjustitie en een ongelijke behandeling van burgers door rechters, politie en administraties zijn dus onaanvaardbaar.

Het sluitstuk van justitie is een gepaste uitspraak van de rechter. Vergelding is niet de enige doelstelling: de straf moet ook gericht zijn op herstel, begeleiding en waar nodig op bescherming van de maatschappij. En om van effectieve justitie te kunnen spreken, moet die uitspraak ook worden uitgevoerd.

In de afgelopen jaren zagen we politici onafhankelijke rechtspraak in vraag stellen, en rechterlijke uitspraken naast zich neerleggen. Dat is zorgelijk. Groen zal de scheiding der machten te allen tijden beschermen.

Groen wil:

- // meer geld voor justitie, zodat er genoeg personeel en goede infrastructuur is om onze rechtsstaat goed te laten functioneren
- // meer mensen recht geven op gratis juridische bijstand
- // de afkoopwet afschaffen, die grote fraudeurs toelaat om hun proces af te kopen
- // de schuldenindustrie aan banden leggen. Mensen moeten hun schulden terugbetalen, maar de invordering ervan mag geen businessmodel worden
- // redelijke en doeltreffende straffen, wat betekent dat er respect is voor de slachtoffers, en dat straffen ook gericht zijn op herstel en re-integratie in de samenleving
- // een ketenaanpak van drugscriminaliteit, met zowel aandacht voor preventie en zorg als voor repressie. We zorgen ook voor meer gespecialiseerde magistraten
- // meer kleinschalige detentiehuizen voor kortgestrafte veroordeelden. Die verkleinen de kans op terugval
- // een einde maken aan mensonterende situaties in verouderde en overbevolkte gevangenissen
- // betere omkadering en begeleiding van geïnterneerden, altijd buiten de gevangenis
- // gokverslaving echt aanpakken. We zorgen voor strikte regels voor gokbedrijven, een hervorming van de Kansspelcommissie en een strenge regulering van de Nationale Loterij
- // volwaardige milieurechtbanken oprichten, zodat milieudelicten steeds vervolgd worden
- // een moderne Grondwet die zaken als het verbod op foltering en het recht op abortus verankert
- // parlementaire hoorzittingen voor de benoeming van rechters in het Grondwettelijk Hof
- // het Grondwettelijk Hof de mogelijkheid geven uitspraken te doen over de gehele Grondwet
- // ecocide bestraffen op niveau van de deelstaten
- // het Vlaams jeugddelinquentierecht bijsturen met voldoende aandacht voor preventie, welzijn en maatschappelijke kwetsbaarheid

Menswaardig werk

Op de werkvloer heb je recht op zekerheid, een eerlijk inkomen, veiligheid en inspraak. Die rechten worden, ook in België, nog dagelijks geschonden. De mensen die werken in schimmige contracten, tegen lage lonen, zijn het meest kwetsbaar voor misbruik, uitbuiting en onrecht op de werkvloer. Denk aan schijnzelfstandige maaltijdbezorgers en taxichauffeurs, aan schoonmakers in onderaanneming en aan mensen die tegen hun zin in opeenvolgende interimcontracten gehouden worden. We zien bij hen ook een veel groter risico op arbeidsongevallen, terwijl ze net slechter beschermd en verzekerd zijn voor de kosten en impact daarvan.

We maken een einde aan moderne slavernij op de werkvloer. Dat deden we bijvoorbeeld al in de federale regering met de Pakjeswet die pakjeskoeriers beschermt tegen misbruik. Maar daarmee is ons werk nog lang niet af. Er zijn nog achterpoortjes in de wetgeving die schimmige contracten mogelijk maken. We willen de inspectiediensten die arbeidsomstandigheden controleren, versterken. We willen strenger optreden tegen uitbuiting, en zorgen voor rechtvaardige contracten.

Samen bouwen we aan een arbeidsmarkt waarin zekerheid, een waardig loon en respect voor alle werknemers voorop staan.

Groen wil:

- /// goede en gezonde arbeidsomstandigheden voor iedereen. We maken een einde aan schijnzelfstandigheid, sociale dumping en wanpraktijken bij onderaannemingen
- /// hoofdaannemers aansprakelijk stellen voor onderaannemingen. We beperken de keten tot maximaal drie onderaannemingen
- /// meer capaciteit bij inspectiediensten. Inspecties focussen op wanpraktijken in sectoren waar veel misbruik is
- /// peer-to-peerstatuten (P2P) voor bestel- en bezorgplatformen afschaffen en vervangen door een werknemersstatuut. P2P is gemaakt om bij te klussen en geeft niet genoeg sociale bescherming
- /// dat elke werknemer, ook wie werk aangereikt krijgt via een app, een mens als leidinggevende heeft in plaats van een algoritme
- /// dat de overheid zelf mensen in dienst neemt voor ondersteunende functies, zoals schoonmaak of catering. Als werk toch uitbesteed wordt, gebeurt dat met ambitieuze sociale voorwaarden
- /// hogere lonen en betere werkomstandigheden in de dienstenchequesector. Subsidies worden gekoppeld aan voorwaarden voor werkbaar werk. We trekken de bijdrage van klanten gelijk in de drie gewesten en bouwen het fiscale voordeel af
- /// dat vacatures eerst intern worden opengesteld zodat mensen die onvrijwillig deeltijds werken makkelijker doorstromen naar voltijdse contracten
- /// overmatig gebruik van opeenvolgende tijdelijke contracten en dagcontracten tegengaan

Migratie

Migratie is er altijd geweest en zal er altijd zijn. Mensen verhuizen voor de liefde, voor een job of voor het plezier, maar evengoed omdat ze vluchten voor oorlog of vervolging, voor klimaatverandering of voor extreme armoede.

Bij gebrek aan veilige en legale wegen om te migreren, zijn veel mensen genoodzaakt om hun toevlucht te nemen tot criminele mensensmokkelaars, met gevaar voor eigen leven: de voorbije jaren stierven duizenden mensen tijdens hun overtocht op de Middellandse Zee. Daarom hebben we meer legale mogelijkheden nodig om te migreren, zoals hervestiging, arbeidsmigratie, gezinshereniging en humanitaire visa. We werken bijvoorbeeld samen met andere Europese lidstaten aan een hervestigingsmechanisme voor mensen op de vlucht, waarbij vluchtelingen overgebracht worden vanuit buurlanden van conflictgebieden. België neemt daarin een voortrekkersrol op.

Rechtvaardig migratiebeleid zet mensenrechten centraal, zorgt voor heldere en snelle procedures en goede opvang voor mensen die asiel aanvragen

Groen wil:

- /// een afdwingbaar Europees spreidingsmechanisme voor de opvang van mensen op de vlucht, via een hervorming van de Dublinconventie
- /// pushbacks aan de Europese buitengrenzen een halt toeroepen met onafhankelijke monitoring en een hervorming van het Europees grenswachtagentschap Frontex
- /// snelle en transparante asielprocedures. Na maximum 6 maanden hoort iemand te weten of die kan blijven of moet terugkeren
- /// een Belgisch spreidingsplan voor de opvang van mensen die asiel aanvragen en voldoende noodopvang wanneer nodig. Zo voorkomen we dat mensen op straat slapen
- /// rechtvaardige arbeidsmigratie met bescherming van werknemers tegen uitbuiting, onder meer via sterkere inspectiediensten
- /// onrechtvaardige drempels voor gezinshereniging wegwerken, zodat minder gezinnen verscheurd worden
- /// mensen in onwettig verblijf beter ondersteunen richting een duurzaam perspectief: verblijfsrecht of terugkeer
- /// dat terugkeer zo veel mogelijk vrijwillig gebeurt. Wanneer het toch gedwongen moet, altijd met respect voor de mensenrechten. We zetten in op alternatieven voor detentie en beperken detentie in de tijd met duidelijke maximale termijnen.
- /// geen opsluiting van kinderen en kwetsbare groepen, zoals zwangere vrouwen, mensen met een handicap en slachtoffers van mensenhandel
- /// internationale afspraken over terugkeer van mensen in onwettig verblijf naar veilige landen. Studentenvisa en arbeidsmigratie kunnen een hefboom zijn voor zulke terugkeerakkoorden. Ontwikkelingssamenwerking stopzetten om terugkeer af te dwingen kan voor ons niet

Overheid en administratie

De overheid staat ten dienste van de samenleving en zorgt dat je de dienstverlening krijgt waar je recht op hebt. We gaan voor een overheid die toegankelijk en vlot aanspreekbaar is voor burgers en ondernemingen. Zonder dat ze daarvoor ingewikkelde procedures moeten doorlopen.

Van personeels- tot klimaatbeleid en alles daartussen: de overheid kan en moet een maatschappelijke voortrekkersrol opnemen in alles wat ze doet. Om die ambities waar te maken, moet de overheid sterk staan, met bekwaam, gezond, gemotiveerd en gelukkig personeel als belangrijkste pijler. Personeelsbeleid met oog voor doorgroeimogelijkheden en welzijn is daarom essentieel.

Binnen de federale en Brusselse regering hebben we de afgelopen jaren stappen gezet met belangrijke maatregelen op het vlak van deontologie en transparantie. Die inspanningen willen we in de toekomst verder doortrekken.

- // dat je administratieve zaken altijd zowel online als aan een loket kan regelen. Zeker voor mensen die digitaal minder vaardig zijn, is dat heel belangrijk
- // één centraal contactpunt voor alle overheidsinstellingen, zodat je zelf niet meer moet uitzoeken waar je moet zijn
- // dat je noodzakelijke informatie maar één keer aan de overheid moet geven, volgens het zogenaamde 'only once'-principe
- // België in de top 5 van de meest integere landen loodsen. Daarvoor verdubbelen we de capaciteit van het Bureau Integriteit, we voeren lobbyregels in voor ministers en hun adviseurs en zorgen voor een deontologisch kader voor kabinetsmedewerkers
- // een onafhankelijke en gedepolitiseerde administratie, die een grotere rol kan opnemen bij het beleidsvoorbereidend werk
- // een afdwingbare wet op openbaarheid van bestuur, zodat burgers en journalisten de overheid beter kunnen controleren
- // kleinere overheidsdiensten die verwant werk doen, fuseren. Natuurlijk alleen als dat efficiënter en helderder is
- // dat de overheid haar voorbeeldfunctie als werkgever waarmaakt. We zetten in op snellere selectieprocedures met streefcijfers voor diversiteit, voldoende interne doorgroei-mogelijkheden en meer aandacht voor ambtenaren die terugkeren na langdurige ziekte
- // overheidsdiensten echt duurzaam maken, ook in hun aankopen
- // duurzaamheidscriteria voor de investeringen en pensioenfondsen van de overheid
- // meer aandacht voor toekomstgericht en doordacht beleid. Daarvoor versterken we diensten die wetenschappelijk werk vertalen naar beleidsvoorstellen

Staatshervorming

Er zit toekomst in België. Daarom willen we meer en beter samenwerken en de instellingen van ons land eenvoudiger, dynamischer en democratischer maken. Zo zorgen we ervoor dat ze werken voor alle Belgen.

Veel partijen herleiden staatshervorming tot een discussie over herfederaliseren of defederaliseren. Dat is voor ons niet het vertrekpunt. De vraag is wél, hoe maken we de besluitvorming en het leven van de Belgen beter? Soms liggen onze antwoorden op het niveau van de deelstaten, soms federaal en soms Europees of zelfs mondiaal of net lokaal.

We geloven in een versterking van het federale niveau op een aantal domeinen, en in vier sterke deelstaten. We zetten in op samenwerking tussen de niveaus en maken komaf met politiek blokkeren. Het federale niveau krijgt in specifieke gevallen of bij crisisbeheer de mogelijkheid om een knoop door te hakken.

We maken België ook democratischer met een federale kieskring, een transparantere en vlottere regeringsvorming en meer mogelijkheden voor burgers om rechtstreeks deel te nemen aan de besluitvorming.

Groen wil:

- /// meer en betere samenwerking tussen de verschillende beleidsniveaus
- /// versterking van het federale beleidsdomein voor delen van Klimaat, Energie, Mobiliteit, Justitie, Sport, Gezondheid en Ontwikkelingssamenwerking. Zo zorgen we voor meer efficiëntie
- /// een België van 4 sterke deelstaten, en gemeenschappen die alleen nog cultuur en onderwijs beheren. De andere gemeenschapsbevoegdheden gaan naar de gewesten
- /// het bestuur in Brussel vereenvoudigen en moderniseren
- /// het federale niveau de knoop laten doorhakken wanneer besluitvorming blokkeert op belangrijke momenten, met name in crisissituaties of bij de bepaling van Belgische standpunten op internationaal en Europees niveau
- /// de Belgische traditie van ellenlange regeringsvormingen doorbreken, met meer parlementaire controle over het proces, en met deadlines die, als het parlement dat nodig vindt, leiden tot nieuwe verkiezingen.
- /// een federale kieskring naast de provinciale kieskringen, waar bij een deel van de leden van de Kamer van Volksvertegenwoordigers rechtstreeks door alle Belgen verkozen wordt. Zo kan je ook op politici buiten je kieskring stemmen.
- /// een sterker parlement, sterker petitie- en initiatiefrecht voor burgers en een gelote burgerassemblee
- /// de Senaat afschaffen

Technologie en digitalisering

Digitale toepassingen, we gebruiken ze om te communiceren, om nieuws te ontvangen, om te werken en onze vrije tijd in te vullen. Ze zijn vervlochten met ons dagelijks leven.

Digitalisering brengt kansen met zich mee. Slimme toepassingen in de industrie, bij mobiliteit en in gebouwen kunnen de groene transitie versnellen, terwijl internet kennis toegankelijk maakt.

Tegelijk is het belangrijk alert te blijven. De snelle transformatie roept vragen op waar we als samenleving nog geen antwoord op hebben: voor welke beslissingen doen we beroep op data, algoritmen en artificiële intelligentie? Wat met onze privacy? En hoe beschermen we kinderen en jongeren tegen risico's van onveilig en problematisch internet- en smartphonegebruik?

Met het sociaal tarief voor internet hebben we er in de federale regering voor gezorgd dat iedereen toegang heeft tot de digitale wereld. We hebben ook het aantal 'witte zones', de gebieden waar minstens 40% van de bevolking geen toegang heeft tot vast internet, meer dan gehalveerd. We laten niemand achter.

Groen wil:

- // dat je eigenaar blijft van je persoonlijke data: alleen met actieve en bewuste toestemming mogen data verwerkt worden
- // dat iedereen mee kan in de digitale transformatie. Dat doen we onder meer met sociale tarieven voor internet en telecom
- // overal snel internet door een netwerk van glasvezel uit te rollen
- // digitale infrastructuur zo snel mogelijk klimaatneutraal maken
- // dat het internet van en voor iedereen is. Iedereen die zich aan de basisregels houdt, mag er gebruik van maken. We vermijden zowel overmacht van internetreuzen als ongeoorloofde staatsinterventies
- // voldoende opleiding voorzien voor werknemers op het gebied van artificiële intelligentie (AI), zodat ze toepassingen goed kunnen gebruiken bij hun werk en zich kunnen omscholen wanneer hun job verandert door AI
- // op school mediawijsheid en omgaan met sociale media en digitale technologie - zoals artificiële intelligentie - aan bod laten komen
- // meer digitale transparantie, zodat je als gebruiker weet hoe algoritmes werken en welke data gebruikt worden om ze te creëren. We vermijden dat een gesprek met AI een menselijke interactie lijkt. Dat doen we met een meldplicht
- // controle op toepassingen van AI. Elke nieuwe ontwikkeling toetsen we aan de mensenrechten. Risicovolle toepassingen verbieden we
- // aanbieders van sociale media verantwoordelijk stellen voor de aanpak van fake news, polarisering en een ongezonde overdaad aan prikkels op hun platform

Veiligheid

Iedereen heeft recht op een veilige leefomgeving. De overheid staat daarvoor in. Veiligheid betekent ook dat iedereen zonder angst zichzelf kan zijn op straat, in het openbaar vervoer en op het werk.

Voor Groen gaat veiligheid verder dan enkel het handhaven van de wet. Beleid moet ook voorkomen dat mensen in criminaliteit belanden. We moeten de diepere oorzaken van onveiligheid aanpakken, zoals ongelijkheid en armoede. Want een veilige samenleving is ook een samenleving die niemand laat vallen. Daarvoor zijn ook buurtinitiatieven, jeugdbeleid, sport en goed onderwijs belangrijk.

Werk maken van een veilige samenleving, dat betekent ook werk maken van een goede en toegankelijke politie en justitie. Dat betekent effectieve en doelmatige straffen. Dat betekent opnieuw investeren in diensten die cruciaal zijn voor onze veiligheid, zoals de brandweer en de civiele bescherming. En onze samenleving en onze infrastructuur beter voorbereiden op rampen.

Groen wil:

- // politie toegankelijker maken met meer wijkagenten en wijkkantoren
- // de werkomstandigheden en het statuut van de politie verbeteren. We maken zij-instroom mogelijk en moderniseren en verbeteren de opleiding grondig
- // de gerechtelijke politie verder versterken met gespecialiseerde speurders voor complexe en georganiseerde criminaliteit
- // de integriteit van de politie verhogen. Dat doen we bijvoorbeeld met een sterkere deontologische commissie en een eengemaakt loket voor klachten
- // een einde maken aan etnische profilering. Diversiteit en anti-discriminatie maken we een belangrijker onderdeel van de opleiding en we verplichten registratie en motivering bij controles
- // dat burgers toegang kunnen vragen tot de bodycambeelden waarop ze gefilmd werden
- // waar nodig grotere politiezones, met onder meer een eengemaakte politiezone in Brussel
- // geweld door drugbendes bestrijden, met oog voor de volledige keten van drugshandel en een gespecialiseerde recherche die de geldstromen traceert ("follow the money")
- // een sterker beleid tegen illegale wapens
- // de Civiele Bescherming in ere herstellen, na de afbraak onder de regering-Michel
- // dat de overheid en de bevolking beter voorbereid zijn op klimaat- en gezondheidsrampen
- // voortdurende waakzaamheid voor gewelddadig extremisme, zoals het jihadisme en het groeiend gevaar van extreemrechts, via de veiligheidsdiensten en fijnmazige informele netwerken van mensen op het terrein
- // voor GAS-boetes geen verdere uitbreiding en een minimumleeftijd van 16 jaar

www.groen.be
Volg onze socials

